

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2023/695**z dnia 27 marca 2023 r.****ustanawiająca format sprawozdania dotyczącego stanu i tendencji w odniesieniu do gatunków dzikiego ptactwa, o którym mowa w art. 12 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE (dyrektywa ptasia)***(notyfikowana jako dokument nr C(2023) 1889)*

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa ⁽¹⁾, w szczególności jej art. 12 ust. 1 akapit drugi,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Art. 12 ust. 1 dyrektywy 2009/147/WE zobowiązuje państwa członkowskie do przekazywania Komisji co 6 lat sprawozdania na temat wykonania środków podjętych na podstawie tej dyrektywy oraz głównych skutków tych środków.
- (2) Sprawozdanie to zawiera w szczególności informacje na temat stanu i tendencji w odniesieniu do gatunków dzikiego ptactwa chronionych dyrektywą 2009/147/WE, zagrożeń i oddziaływań dotyczących tych gatunków, środków ochrony zastosowanych w odniesieniu do nich oraz wkładu sieci obszarów specjalnej ochrony w osiągnięciu celów określonych w art. 2 tej dyrektywy.
- (3) Format tego sprawozdania jest dostosowywany do formatu sprawozdania, o którym mowa w art. 17 ust. 1 dyrektywy Rady 92/43/EWG ⁽²⁾.
- (4) Dokumentacja uzupełniająca mająca na celu ułatwienie spójnego stosowania formatu sprawozdania w całej Unii, w tym listy kodów, wytyczne techniczne i formaty plików danych do celów przekazywania informacji, jest dostępna dla państw członkowskich za pośrednictwem internetowego portalu referencyjnego prowadzonego na potrzeby art. 12 przez Europejską Agencję Środowiska.
- (5) Środki przewidziane w niniejszej decyzji są zgodne z opinią Komitetu ds. Dostosowania do Postępu Naukowo-Technicznego, utworzonego zgodnie z art. 16 ust. 1 dyrektywy 2009/147/WE,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Format sprawozdania, o którym mowa w art. 12 ust. 1 dyrektywy 2009/147/WE podany jest w załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 27 marca 2023 r.

W imieniu Komisji
Virginijus SINKEVIČIUS
Członek Komisji

⁽¹⁾ Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7.

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

ZAŁĄCZNIK

**FORMAT SPRAWOZDANIA, O KTÓRYM MOWA W ART. 12 DYREKTYWY 2009/147/WE
(DYREKTYWA PTASIA)**

Format sprawozdania, o którym mowa w art. 12, składa się z dwóch części:

- Część A – Format sprawozdania ogólnego, w którym przedstawia się przegląd informacji na temat wykonania i ogólnych środków wprowadzonych na podstawie dyrektywy 2009/147/WE.
- Część B – Format sprawozdania, w którym przedstawia się informacje na temat stanu i tendencji w odniesieniu do gatunków ptactwa, w tym na temat oddziaływań, środków ochrony oraz zasięgu obszarów specjalnej ochrony.

Formularz sprawozdania wypełnia się zgodnie z instrukcjami przedstawionymi w objaśnieniach. Dalsze wskazówki można znaleźć na internetowym portalu referencyjnym dotyczącym art. 12.

Główne sekcje formatu sprawozdania, o którym mowa w art. 12

Część A – Format sprawozdania ogólnego	
1. Główne osiągnięcia w ramach dyrektywy 2009/147/WE	Tę sekcję należy wypełnić raz i w odniesieniu do całego państwa członkowskiego.
2. Ogólne źródła informacji na temat wykonania dyrektywy 2009/147/WE	
3. Badania i prace wymagane jako podstawa ochrony populacji ptactwa, gospodarowania nimi i ich zrównoważonego wykorzystywania (art. 10 dyrektywy 2009/147/WE)	
4. Nierodzone gatunki ptactwa (art. 11 dyrektywy 2009/147/WE)	
Część B – Format sprawozdania dotyczącego stanu i tendencji w odniesieniu do gatunków ptactwa	
1. Informacje na temat gatunku	Sekcję tę należy wypełnić w odniesieniu do wszystkich odpowiednich gatunków ptactwa w danym państwie członkowskim zgodnie z wytycznymi zawartymi w objaśnieniach i odpowiednich listach kontrolnych w internetowym portalu referencyjnym dotyczącym art. 12.
2. Sezon	
3. Liczebność populacji	
4. Tendencja w populacji	
5. Mapa rozmieszczenia miejsc lęgowych i ich wielkość	
6. Tendencja w zakresie rozmieszczenia miejsc lęgowych	
7. Najważniejsze oddziaływania i zagrożenia	
8. Środki ochrony	
9. Zasięg sieci Natura 2000 (obszarów specjalnej ochrony – OSO)	
10. Postępy w pracach związanych z międzynarodowymi planami działania dotyczącymi gatunków, planami gospodarowania oraz krótkimi oświadczeniami dotyczącymi gospodarowania.	
11. Informacje na temat gatunków, o których mowa w załączniku II do dyrektywy 2009/147/WE	

CZĘŚĆ A – FORMAT SPRAWOZDANIA OGÓLNEGO

PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE

Należy użyć kodu zgodnie z wykazem na portalu referencyjnym.

1 Główne osiągnięcia w ramach dyrektywy 2009/147/WE

Dowolny tekst

— Główne osiągnięcia

Należy krótko opisać główne osiągnięcia w ramach dyrektywy 2009/147/WE w okresie sprawozdawczym, ze szczególnym uwzględnieniem sieci OSO.

— Przykład udanego działania

Jeśli to możliwe, należy krótko opisać co najmniej jedno udane działanie. Może dotyczyć każdego gatunku dzikiego ptaka, w przypadku którego w okresie sprawozdawczym odnotowano rzeczywistą poprawę, tj. wzrostową krótkoterminową tendencją w populacji (lęgowej lub zimującej) niezależnie od tendencji długoterminowej lub stabilną/ulegającą wahaniom krótkoterminową tendencją w populacji w obliczu długoterminowej pogarszającej się tendencji. Opisana poprawa powinna wynikać z wprowadzonego środka ochrony i powinna dotyczyć bieżącego okresu sprawozdawczego, ale może także obejmować środki, które zaczęto stosować wcześniej.

Jeżeli państwo członkowskie chce uzupełnić wymagane w tym formularzu elementy dodatkową dokumentacją, należy wskazać taką dokumentację jako załączniki wraz z nazwami plików na końcu tej sekcji z dowolnym tekstem i przesłać odpowiednie pliki do mechanizmu sprawozdawczego EEA wraz z resztą sprawozdania. Jeżeli to możliwe, należy dostarczyć tłumaczenie na język angielski.

1.1	Tekst w języku krajowym	Maksymalnie 2–3 strony
1.2	Tłumaczenie na język angielski	Nieobowiązkowo
1.3	Nazwa, kod i sezon w odniesieniu do gatunku/podgatunku w przykładach udanych działań	a) Kod i nazwa gatunku ptactwa b) Sezon

2 Ogólne źródła informacji na temat wykonania dyrektywy 2009/147/WE

Należy podać link do strony internetowej lub stron internetowych krajowych źródeł informacji, na których można znaleźć wymagane informacje, lub wyjaśnić, jak uzyskać dostęp do tych informacji.

2.1	Ogólne informacje na temat dyrektywy 2009/147/WE	URL/tekst
2.2	Informacje na temat sieci Natura 2000 (obszarów specjalnej ochrony – OSO)	URL/tekst
2.3	Systemy monitorowania (art. 4 ust. 1 i art. 10 dyrektywy 2009/147/WE)	URL/tekst
2.4	Ochrona gatunków (art. 5–8 dyrektywy 2009/147/WE)	URL/tekst
2.5	Transpozycja dyrektywy (teksty prawne)	URL/tekst

3 Badania i prace wymagane jako podstawa ochrony populacji ptaków, gospodarowania nimi i ich zrównoważonego wykorzystywania (art. 10 dyrektywy 2009/147/WE)

Poniżej należy wymienić najnowsze działania. Dodatkowe informacje w postaci dowolnego tekstu dotyczące wykonania art. 10 można umieścić w sekcji 1 (główne osiągnięcia).

3.1 Krajowy atlas ptaków	
3.1.1 Tytuł	
3.1.2 Rok publikacji	
3.1.3 Link do strony internetowej lub odniesienie bibliograficzne	URL/tekst
3.2 Przegląd krajowego monitoringu ptaków	
Jeżeli opublikowano więcej niż jeden przegląd, należy powtórnie wypełnić pola 3.2.1–3.2.3.	
3.2.1 Tytuł lub inna nazwa oraz krótki opis	Objęte gatunki, główne wyniki itp.
3.2.2 Rok publikacji	
3.2.3 Link do strony internetowej lub odniesienie bibliograficzne	URL/tekst
3.3 Krajowa czerwona lista ptaków	
3.3.1 Tytuł	
3.3.2 Rok publikacji	
3.3.3 Link do strony internetowej lub odniesienie bibliograficzne	URL/tekst
3.4 Inne publikacje mające znaczenie dla całej UE (np. krajowy przegląd działań dotyczących gatunków zagrożonych)	
W przypadku większej liczby publikacji należy powtórzyć pola 3.4.1–3.4.3; maksymalnie można wymienić 10 publikacji.	
3.4.1 Tytuł lub inna nazwa oraz krótki opis	Objęte gatunki, główne wyniki itp.
3.4.2 Rok publikacji	
3.4.3 Link do strony internetowej lub odniesienie bibliograficzne	URL/tekst

4 Nierodzone gatunki ptactwa (art. 11 dyrektywy 2009/147/WE)

Sprawozdanie dotyczące gatunków ptactwa, które nie występują naturalnie w stanie dzikim na europejskim terytorium danego państwa członkowskiego, a które zostały wprowadzone w okresie sprawozdawczym. W razie potrzeby należy powtórzyć pola 4.1–4.5 w odniesieniu do każdego zgłaszanego gatunku.

4.1 Nazwa systematyczna gatunku	
4.2 Jednostka podgatunkowa	jeżeli dotyczy.
4.3 Główna treść decyzji prawnej dotyczącej wprowadzenia	Dowolny tekst; należy tu umieścić uzasadnienie, liczbę osobników oraz czas obowiązywania ewentualnego zezwolenia.
4.4 Konsultacje z Komisją	Data
4.5 Informacje dodatkowe Nieobowiązkowo	Inne istotne informacje będące uzupełnieniem danych wymaganych w polach 4.1–4.4. Dowolny tekst.

CZĘŚĆ B – FORMAT SPRAWOZDANIA DOTYCZĄCEGO STANU I TENDENCJI W ODNIESIENIU DO GATUNKÓW PTACTWA

1 Informacje na temat gatunku		
1.1	Państwo członkowskie	Należy użyć kodu zgodnie z wykazem na portalu referencyjnym.
1.2	Kod gatunku	Należy wybrać kod z listy kontrolnej gatunków ptactwa na portalu referencyjnym.
1.3	Kod EURING	Należy wybrać kod z listy kontrolnej gatunków ptactwa na portalu referencyjnym.
1.4	Nazwa systematyczna gatunku	Należy wybrać gatunek z listy kontrolnej gatunków ptactwa na portalu referencyjnym.
1.5	Populacja podgatunkowa	W razie potrzeby należy wybrać odrębną populację (z listy kontrolnej gatunków ptactwa na portalu referencyjnym).
1.6	Alternatywna nazwa systematyczna gatunku <i>Nieobowiązkowo</i>	Nazwa systematyczna stosowana na poziomie krajowym, jeżeli jest inna niż wskazana w pkt 1.4.
1.7	Nazwa zwyczajowa <i>Nieobowiązkowo</i>	W języku krajowym.
2 Sezon		
2.1	Sezon	Należy wybrać sezon, w którym zgłaszane dane zostały zgromadzone: sezon lęgowy/sezon zimowy/sezon migracji (zgodnie ze wskazanymi na liście kontrolnej gatunków ptactwa).
2.2	Pierwsze sprawozdanie	Należy wskazać, czy jest to pierwsza runda sprawozdawcza w odniesieniu do tego gatunku (z wyłączeniem sytuacji, w których konieczna jest zmiana nazwy lub kodu gatunku między okresami sprawozdawczymi). ☐ TAK ☐ NIE
2.3	Informacje dodatkowe	Należy wskazać charakter pierwszego sprawozdania. Wszelkie inne informacje dodatkowe są nieobowiązkowe.
3 Liczebność populacji		
3.1	Rok lub okres	Rok lub okres, w którym po raz ostatni określono liczebność populacji.
3.2	Liczebność populacji	a) Jednostka Pary lęgowe/pojedyncze osobniki/inne (zgodnie z listą kontrolną gatunków ptactwa na portalu referencyjnym).
	b) Minimalnie	Liczba (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu). Należy przedstawić albo przedział (b, c), albo najlepszą pojedynczą wartość (d).
	c) Maksymalnie	Liczba (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu). Należy przedstawić albo przedział (b, c), albo najlepszą pojedynczą wartość (d).
	d) Najlepsza pojedyncza wartość	Liczba (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu). Należy przedstawić albo przedział (b, c), albo najlepszą pojedynczą wartość (d).
3.3	Rodzaj oszacowania	Najlepsze oszacowanie / średnia wieloletnia / przedział ufności na poziomie 95 % / wartość minimalna
3.4	Liczebność populacji Zastosowana metoda	Należy wybrać jedną z poniższych metod: a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.
3.5	Źródła	Należy wskazać odniesienia bibliograficzne, linki do stron internetowych, dane kontaktowe ekspertów itp. Dowolny tekst.

3.6 Zmiana i powód zmiany (w porównaniu z poprzednim sprawozdaniem)	Czy między okresami sprawozdawczymi dokonano jakichkolwiek zmian? Jeśli tak, można wybrać kilka z opcji b)–f). a) Nie, nie dokonano żadnych zmian. b) Tak, z powodu rzeczywistej zmiany. c) Tak, zmiana wynikała z pogłębionej wiedzy lub dokładniejszych danych. d) Tak, zmiana wynikała z zastosowania innej metody. e) Tak, ale charakter zmiany jest nieznanym. f) Tak, z innych powodów.
3.7 Informacje dodatkowe Nieobowiązkowo	Główny powód zmiany (należy wybrać jeden z poniższych powodów): a) rzeczywista zmiana b) pogłębiona wiedza lub dokładniejsze dane c) zastosowanie innej metody d) powód nieznanym e) inne powody. Inne istotne informacje będące uzupełnieniem danych wymaganych w polach 3.1–3.6. Dowolny tekst.

4 Tendencja w populacji

4.1 Tendencja krótkoterminowa (ostatnie 12 lat)

4.1.1 Tendencja krótkoterminowa Okres	Powinien obejmować 12-letnie okno czasowe lub okres jak najbardziej zbliżony do tego, np. dla okresu sprawozdawczego 2019–2024 są to lata 2013–2024.	
4.1.2 Tendencja krótkoterminowa Kierunek	Należy wybrać jedną z poniższych opcji: a) stabilna b) ulegająca wahaniom c) wzrostowa d) spadkowa e) niepewna f) nieznaną	
4.1.3 Tendencja krótkoterminowa Skala	a) Minimalnie	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 4.1.1. Należy przedstawić przedział (a, b) lub najlepszą pojedynczą wartość (c).
	b) Maksymalnie	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 4.1.1. Należy przedstawić albo przedział (a, b), albo najlepszą pojedynczą wartość (c).
	c) Najlepsza pojedyncza wartość	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 4.1.1. Należy przedstawić albo przedział (a, b), albo najlepszą pojedynczą wartość (c).
4.1.4 Tendencja krótkoterminowa Zastosowana metoda	Należy wybrać jedną z poniższych metod: a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.	
4.1.5 Źródła	Należy wskazać odniesienia bibliograficzne, linki do stron internetowych, dane kontaktowe ekspertów itp. Dowolny tekst.	
4.2 Tendencja długoterminowa (od ok. 1980)		
4.2.1 Tendencja długoterminowa Okres	Okres od około 1980 r. do końca okresu sprawozdawczego	
4.2.2 Tendencja długoterminowa Kierunek	Należy wybrać jedną z poniższych opcji: a) stabilna b) ulegająca wahaniom c) wzrostowa d) spadkowa e) niepewna f) nieznaną.	

4.2.3 Tendencja długoterminowa Skala	a) Minimalnie	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 4.2.1. Należy przedstawić albo przedział (a, b), albo najlepszą pojedynczą wartość (c).
	b) Maksymalnie	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 4.2.1. Należy przedstawić albo przedział (a, b), albo najlepszą pojedynczą wartość (c).
	c) Najlepsza pojedyncza wartość	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 4.2.1. Należy przedstawić albo przedział (a, b), albo najlepszą pojedynczą wartość (c).
4.2.4 Tendencja długoterminowa Zastosowana metoda	Należy wybrać jedną z poniższych metod: a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.	
4.2.5 Źródła	Należy wskazać odniesienia bibliograficzne, linki do stron internetowych, dane kontaktowe ekspertów itp. Dowolny tekst.	
4.3 Informacje dodatkowe Nieobowiązkowo	Inne istotne informacje będące uzupełnieniem danych wymaganych w sekcjach 4.1 i 4.2. Dowolny tekst.	

5 Mapa rozmieszczenia miejsc łęgowych i ich wielkość

5.1 Wrażliwe gatunki	Przedstawione informacje przestrzenne dotyczą gatunku (lub populacji podgatunkowej), który należy uznać za „wrażliwy”. ☐ TAK ☐ NIE
5.2 Rok lub okres	Rok lub okres, w którym po raz ostatni określono rozmieszczenie miejsc łęgowych.
5.3 Mapa rozmieszczenia miejsc łęgowych	Należy przedłożyć mapę wraz z odpowiednimi metadanymi zgodnymi ze specyfikacjami technicznymi opisanymi w objaśnieniach. Standardem dla rozmieszczenia gatunków są komórki siatki 10×10 km ETRS89, w odwzorowaniu LAEA (EPSG:3035).
5.4 Zasięg rozmieszczenia miejsc łęgowych	Całkowita powierzchnia rozmieszczenia miejsc łęgowych w km ² .
5.5 Rozmieszczenie miejsc łęgowych Zastosowana metoda	Należy wybrać jedną z poniższych metod: a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.
5.6 Dodatkowe mapy Nieobowiązkowo	Państwo członkowskie może przedłożyć dodatkową mapę w standardzie innym niż ten wskazany w polu 5.3 lub mapę występowania.
5.7 Źródła	Należy wskazać odniesienia bibliograficzne, linki do stron internetowych, dane kontaktowe ekspertów itp.
5.8 Informacje dodatkowe Nieobowiązkowo	Inne istotne informacje będące uzupełnieniem danych wymaganych w polach 5.1–5.7. Dowolny tekst.

6 Tendencja w zakresie rozmieszczenia miejsc łęgowych

6.1 Tendencja krótkoterminowa (ostatnie 12 lat)

6.1.1	Tendencja krótkoterminowa Okres	Powinien obejmować 12-letnie okno czasowe lub okres jak najbardziej zbliżony do tego, np. dla okresu sprawozdawczego 2019–2024 są to lata 2013–2024.	
6.1.2	Tendencja krótkoterminowa Kierunek	Należy wybrać jedną z poniższych opcji: a) stabilna b) ulegająca wahaniom c) wzrostowa d) spadkowa e) niepewna f) nieznaną.	
6.1.3	Tendencja krótkoterminowa Skala	a) Minimalnie	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 6.1.1. Należy przedstawić przedział (a, b) lub najlepszą pojedynczą wartość (c).
		b) Maksymalnie	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 6.1.1. Należy przedstawić albo przedział (a, b), albo najlepszą pojedynczą wartość (c).
		c) Najlepsza pojedyncza wartość	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 6.1.1. Należy przedstawić albo przedział (a, b), albo najlepszą pojedynczą wartość (c).
6.1.4	Tendencja krótkoterminowa Zastosowana metoda	Należy wybrać jedną z poniższych metod: a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.	
6.1.5	Źródła	Należy wskazać odniesienia bibliograficzne, linki do stron internetowych, dane kontaktowe ekspertów itp. Dowolny tekst.	

6.2 Tendencja długoterminowa (od ok. 1980)

6.2.1	Tendencja długoterminowa Okres	Okres od około 1980 r. do końca okresu sprawozdawczego.	
6.2.2	Tendencja długoterminowa Kierunek	Należy wybrać jedną z poniższych opcji: a) stabilna b) ulegająca wahaniom c) wzrostowa d) spadkowa e) niepewna f) nieznaną.	
6.2.3	Tendencja długoterminowa Skala	a) Minimalnie	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 6.2.1. Należy przedstawić albo przedział (a, b), albo najlepszą pojedynczą wartość (c).
		b) Maksymalnie	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 6.2.1. Należy przedstawić albo przedział (a, b), albo najlepszą pojedynczą wartość (c).
		c) Najlepsza pojedyncza wartość	Zmiana procentowa w okresie wskazanym w polu 6.2.1. Należy przedstawić albo przedział (a, b), albo najlepszą pojedynczą wartość (c).
6.2.4	Tendencja długoterminowa Zastosowana metoda	Należy wybrać jedną z poniższych metod: a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.	

6.2.5	Źródła	Należy wskazać odniesienia bibliograficzne, linki do stron internetowych, dane kontaktowe ekspertów itp. Dowolny tekst.
6.3	Informacje dodatkowe Nieobowiązkowo	Inne istotne informacje będące uzupełnieniem danych wymaganych w sekcjach 6.1 i 6.2. Dowolny tekst.
7 Najważniejsze oddziaływania i zagrożenia		
7.1 Charakterystyka oddziaływań		
a)	Oddziaływanie	Należy wymienić maksymalnie 20 rodzajów oddziaływań, posługując się listą kodową podaną na portalu referencyjnym i wypełnić pola b)–g) dla każdego z tych oddziaływań.
b)	Czas	☐ występujące w przeszłości, ale teraz wstrzymane dzięki środkom ☐ występujące obecnie ☐ występujące obecnie i mogące wystąpić w przyszłości ☐ jedynie mogące wystąpić w przyszłości
c)	Zakres (odsetek populacji, której dotyczy oddziaływanie)	Należy wypełnić w przypadku zaznaczenia opcji „występujące obecnie” i „występujące obecnie i mogące wystąpić w przyszłości”: ☐ cała populacja > 90 % ☐ większość populacji 50–90 % ☐ mniejszość populacji < 50 %
d)	Wpływ (na populację lub siedlisko gatunku)	Należy wypełnić w przypadku zaznaczenia opcji „występujące obecnie” i „występujące obecnie i mogące wystąpić w przyszłości”: ☐ duży wpływ ☐ średni wpływ ☐ mały wpływ
e)	Lokalizacja (miejsce, gdzie oddziaływanie głównie występuje)	☐ w państwie członkowskim ☐ w innym miejscu w UE ☐ poza UE ☐ zarówno w UE, jak i poza UE ☐ nieznana.
f)	Inwazyjne gatunki obce stwarzające zagrożenie dla Unii	Należy wypełnić w przypadku wybrania opcji oddziaływania „inwazyjne gatunki obce stwarzające zagrożenie dla Unii”. Należy wybrać z odpowiedniej listy gatunków (zob. portal referencyjny dotyczący art. 12).
g)	Inne inwazyjne gatunki obce Nieobowiązkowo	Należy wypełnić w przypadku wskazania oddziaływania „inne inwazyjne gatunki obce – inne niż gatunki stwarzające zagrożenie dla Unii”. Należy wybrać z bazy danych EASIN (zob. portal referencyjny dotyczący art. 12).
7.2	Zastosowane metody Nieobowiązkowo	Należy wybrać jedną z poniższych metod: a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.
7.3	Źródła informacji Nieobowiązkowo	Jeżeli są dostępne, należy przedstawić źródła informacji (URL, metadane) potwierdzających występowanie oddziaływań.
7.4	Informacje dodatkowe Nieobowiązkowo	Inne istotne informacje będące uzupełnieniem danych wymaganych w polu 7.1. Dowolny tekst.

8 Środki ochrony	
8.1 Status środków	Czy środki są potrzebne? ☐ TAK ☐ NIE Jeżeli TAK, należy wskazać status środków (można wybrać tylko jedną opcję): a) Środki zostały zidentyfikowane, ale żadnego jeszcze nie wprowadzono. b) Środki są potrzebne, ale nie można ich zidentyfikować. c) Wprowadzono część zidentyfikowanych środków. d) Wprowadzono większość zidentyfikowanych środków/wszystkie zidentyfikowane środki.
8.2 Zakres wprowadzonych środków	Należy wypełnić w przypadku zaznaczenia w polu 8.1 opcji „c) Wprowadzono część zidentyfikowanych środków” lub „d) Wprowadzono większość zidentyfikowanych środków/wszystkie zidentyfikowane środki”: Na jaką część populacji środki te mają wpływ (można wybrać tylko jedną opcję): a) < 50 % b) 50–90 % c) > 90 %
8.3 Główny cel wprowadzonych środków	A. Należy wskazać główny cel (główne cele) wprowadzonych środków: a) Utrzymanie obecnego rozmieszczenia, populacji lub siedliska danego gatunku b) Zwiększenie obecnego rozmieszczenia gatunku c) Zwiększenie populacji lub ulepszenie dynamiki populacji (poprawa wyników pod względem udanego rozrodu, zmniejszenie upadkowości, poprawa struktury wieku/płci) d) Odtworzenie siedliska gatunku B. W przypadku wybrania co najmniej dwóch opcji powyżej w tym miejscu należy wskazać cel główny (podstawowy) (tj. można wybrać tylko jedną opcję): Utrzymanie obecnego stanu / rozszerzenie zasięgu / wzrost, poprawa stanu populacji / przywrócenie siedliska
8.4 Miejsce wdrożenia środków	Należy wskazać miejsce wdrożenia środków (można wybrać tylko jedną opcję): a) Tylko na terenie sieci Natura 2000. b) Na terenie sieci Natura 2000 i poza nią. c) Tylko poza siecią Natura 2000.
8.5 Efekty środków (czas, w którym środki zaczynają neutralizować oddziaływania i przynosić pozytywne skutki)	Należy wskazać ramy czasowe, w których środki przynoszą efekty (w odniesieniu do głównego celu wskazanego w polu 8.3) – (można wskazać tylko jedną opcję): a) Efekty w perspektywie krótkoterminowej (w obecnym okresie sprawozdawczym, np. w latach 2019–2024) b) Efekty w perspektywie średnioterminowej (w następnych dwóch okresach sprawozdawczych, np. w latach 2025–2036) c) Efekty w perspektywie długoterminowej (np. po 2036 r.)
8.6 Wykaz głównych środków ochrony	Należy wymienić maksymalnie 20 środków, posługując się listą kodową podaną na portalu referencyjnym dotyczącym art. 12.
8.7 Informacje dodatkowe Nieobowiązkowo	Inne istotne informacje będące uzupełnieniem danych wymaganych w polach 8.1–8.6. Dowolny tekst.

9 Zasięg sieci Natura 2000 (obszarów specjalnej ochrony – OSO)

Należy zgłaszać w przypadku wszystkich gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2009/147/WE oraz gatunków niewymienionych w tym załączniku, których obecność powoduje zaklasyfikowanie danego obszaru jako obszaru specjalnej ochrony (OSO) (należy korzystać z listy kontrolnej gatunków ptactwa na portalu referencyjnym).

9.1 Liczebność populacji na terenie sieci Natura 2000 (obszarów specjalnej ochrony (OSO)) <i>(na poziomie krajowym, z uwzględnieniem wszystkich obszarów, na których występuje dany gatunek)</i>	a) Jednostka	Należy użyć tej samej jednostki co w polu 3.2 lit. a).
	b) Minimalnie	Liczba (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu). Należy przedstawić albo przedział (b, c), albo najlepszą pojedynczą wartość (d).
	c) Maksymalnie	Liczba (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu). Należy przedstawić albo przedział (b, c), albo najlepszą pojedynczą wartość (d).
	d) Najlepsza pojedyncza wartość	Liczba (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu). Należy przedstawić albo przedział (b, c), albo najlepszą pojedynczą wartość (d).
9.2 Rodzaj oszacowania	Najlepsze oszacowanie/średnia wieloletnia/przedział ufności na poziomie 95 %/wartość minimalna	
9.3 Liczebność populacji wewnątrz sieci Zastosowana metoda	Należy wybrać jedną z poniższych metod: a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.	
9.4 Krótkoterminowa tendencja w liczebności populacji wewnątrz sieci Kierunek	Krótkoterminowa tendencja w zakresie liczebności populacji w obrębie sieci w okresie wskazanym w polu 4.1.1. Należy wybrać jedną z poniższych opcji: a) stabilna b) ulegająca wahaniom c) wzrostowa d) spadkowa e) niepewna f) nieznaną.	
9.5 Krótkoterminowa tendencja w liczebności populacji wewnątrz sieci Zastosowana metoda	Należy wybrać jedną z poniższych metod: a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.	
9.6 Informacje dodatkowe <i>Nieobowiązkowo</i>	Inne istotne informacje będące uzupełnieniem danych wymaganych w polach 9.1–9.5. Dowolny tekst.	

10 Postępy w pracach związanych z międzynarodowymi planami działania dotyczącymi gatunków, planami gospodarowania oraz krótkimi oświadczeniami dotyczącymi gospodarowania

Należy wypełnić na poziomie gatunku/podgatunku

10.1 Rodzaj planu międzynarodowego	Plany działania dotyczące gatunków/plany gospodarowania/krótkie oświadczenia dotyczące gospodarowania (należy użyć listy gatunków, którym na portalu referencyjnym przypisano plany działania dotyczące gatunków/plany gospodarowania/krótkie oświadczenia dotyczące gospodarowania) (można wybrać wiele planów)
10.2 Czy przyjęto krajowy plan związany z międzynarodowym planem działania dotyczącym gatunków/planem gospodarowania/krótkim oświadczeniem dotyczącym gospodarowania?	☐ TAK ☐ NIE

10.3	Ocena skuteczności planów działania dotyczących gatunków w odniesieniu do gatunków zagrożonych w skali światowej	Należy wskazać, czy stan gatunku w danym kraju (pod względem liczebności i występowania) (można wybrać tylko jedną opcję): a) poprawia się i jest bliski celowi/celom planu b) jest bez zmian c) pogarsza się i jest oddalony od celu/celów planu
10.4	Ocena skuteczności planów gospodarowania dotyczących gatunków, na które można polować, o stanie innym niż bezpieczny	Należy wskazać, czy stan gatunku w danym kraju (pod względem liczebności i występowania) (można wybrać tylko jedną opcję): a) poprawia się b) jest bez zmian c) ulega pogorszeniu
10.5	Źródła dodatkowych informacji	Linki do stron internetowych (np. do planu krajowego), opublikowane sprawozdania itp. Dowolny tekst.

11 Informacje na temat gatunków wymienionych w załączniku II do dyrektywy 2009/147/WE

Należy wypełnić na poziomie gatunku/podgatunku

11.1	Czy na dany gatunek można polować w danym kraju?	Czy na dany gatunek można polować w danym kraju? ☐ TAK ☐ NIE Jeśli tak, należy wypełnić pola 11.2–11.4.																												
11.2	Pozyskanie zwierząt	Należy dostarczyć krajowe statystyki dotyczące pozyskiwania zwierząt w okresie sprawozdawczym.																												
	a) Jednostka	Pojedyncze osobniki																												
	b) Sezon (nieobowiązkowo)	Proszę wskazać, czy informacje te odnoszą się do populacji zimującej czy migrującej (w przypadku niewypełnienia zakłada się, że populacje zimujące i migrujące nie są rozróżniane)																												
	c) Dane statystyczne/liczby (liczba osobników)	Należy przedstawić statystyki w podziale na sezony łowieckie lub na lata (gdy nie stosuje się sezonów) w okresie sprawozdawczym.																												
		<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Sezon / rok 1</th> <th>Sezon / rok 2</th> <th>Sezon / rok 3</th> <th>Sezon / rok 4</th> <th>Sezon / rok 5</th> <th>Sezon / rok 6</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Min. (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu)</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Maks. (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu)</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Stan nieznany</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		Sezon / rok 1	Sezon / rok 2	Sezon / rok 3	Sezon / rok 4	Sezon / rok 5	Sezon / rok 6	Min. (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu)							Maks. (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu)							Stan nieznany						
	Sezon / rok 1	Sezon / rok 2	Sezon / rok 3	Sezon / rok 4	Sezon / rok 5	Sezon / rok 6																								
Min. (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu)																														
Maks. (surowe dane, tj. nie w zaokrągleniu)																														
Stan nieznany																														
11.3	Pozyskanie zwierząt Zastosowana metoda	Należy wybrać jedną z poniższych metod: a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.																												
11.4	Informacje dodatkowe Nieobowiązkowo	Inne istotne informacje będące uzupełnieniem danych wymaganych w polach 11.1–11.3. Dowolny tekst.																												

Objaśnienia

uzupełniające format sprawozdania, o którym mowa w art. 12 dyrektywy 2009/147/WE (dyrektywa ptasia)

SPIS TREŚCI

	Strona
Wprowadzenie	33
CZĘŚĆ A FORMAT SPRAWOZDANIA OGÓLNEGO	34
Państwo członkowskie	34
1. Główne osiągnięcia w ramach dyrektywy 2009/147/WE	34
1.1. Tekst w języku krajowym	34
1.2. Tłumaczenie na język angielski (nieobowiązkowe)	35
1.3. Nazwa, kod i sezon w odniesieniu do gatunku/podgatunku w przykładach udanych działań	35
2. Ogólne źródła informacji na temat wykonania dyrektywy 2009/147/WE	35
2.1. Ogólne informacje na temat dyrektywy 2009/147/WE	35
2.2. Informacje na temat sieci Natura 2000 (obszarów specjalnej ochrony – OSO)	35
2.3. Systemy monitorowania (art. 4 ust. 1 i art. 10 dyrektywy 2009/147/WE)	35
2.4. Ochrona gatunków (art. 5–8 dyrektywy 2009/147/WE)	35
2.5. Transpozycja dyrektywy (teksty prawne)	35
3. Badania i prace wymagane jako podstawa ochrony populacji ptactwa, gospodarowania nimi i ich zrównoważonego wykorzystywania (art. 10 dyrektywy 2009/147/WE)	36
3.1. Krajowy atlas ptaków	36
3.2. Przegląd krajowego monitoringu ptaków	36
3.3. Krajowa czerwona lista ptaków	36
3.4. Inne publikacje mające znaczenie dla całej UE (np. krajowy przegląd działań dotyczących gatunków zagrożonych)	36
4. Nierodzone gatunki ptactwa (art. 11 dyrektywy 2009/147/WE)	36
4.1. Nazwa systematyczna gatunku	36
4.2. Jednostka podgatunkowa	36
4.3. Główna treść decyzji prawnej dotyczącej wprowadzenia	37
4.4. Konsultacje z Komisją	37
4.5. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)	37
CZĘŚĆ B FORMAT SPRAWOZDANIA DOTYCZĄCEGO STANU I TENDENCJI W ODNIESIENIU DO GATUNKÓW PTACTWA (ART. 12 DYREKTYWY 2009/147/WE)	37
Gatunki, które należy zgłaszać	37
Objaśnienia dotyczące uzupełnienia formularza sprawozdania na temat stanu gatunków ptaków i tendencji ...	40
1. Informacje na temat gatunku	42
1.1. Państwo członkowskie	42
1.2. Kod gatunku	42
1.3. Kod EURING	42
1.4. Nazwa systematyczna gatunku	42
1.5. Populacja podgatunkowa	43

1.6. Alternatywna nazwa systematyczna gatunku (nieobowiązkowo)	43
1.7. Nazwa zwyczajowa (nieobowiązkowo)	43
2. Sezon	43
2.1. Sezon	43
2.2. Pierwsze sprawozdanie	43
2.3. Informacje dodatkowe	43
3. Liczebność populacji	43
3.1. Rok lub okres	43
3.2. Liczebność populacji	43
3.3. Rodzaj oszacowania	44
3.4. Zastosowana metoda	45
3.5. Źródła	45
3.6. Zmiana i powód zmiany (w porównaniu z poprzednim sprawozdaniem)	45
3.7. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)	46
4. Tendencja w populacji	46
4.1. Tendencja krótkoterminowa (ostatnie 12 lat)	46
4.1.1. Tendencja krótkoterminowa – okres	46
4.1.2. Tendencja krótkoterminowa – kierunek	46
4.1.3. Tendencja krótkoterminowa – skala	47
4.1.4. Tendencja krótkoterminowa – zastosowana metoda	48
4.1.5. Źródła	48
4.2. Tendencja długoterminowa (od ok. 1980 r.)	48
4.2.1. Tendencja długoterminowa – okres	48
4.2.2. Tendencja długoterminowa – kierunek	48
4.2.3. Tendencja długoterminowa – skala	49
4.2.4. Tendencja długoterminowa – zastosowana metoda	49
4.2.5. Źródła	49
4.3. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)	49
5. Mapa rozmieszczenia miejsc łęgowych i ich wielkość	49
5.1. Wrażliwe gatunki	49
5.2. Rok lub okres	49
5.3. Mapa rozmieszczenia miejsc łęgowych	49
5.4. Zasięg rozmieszczenia miejsc łęgowych	50
5.5. Zastosowana metoda	50
5.6. Dodatkowe mapy (nieobowiązkowo)	50
5.7. Źródła	51
5.8. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)	51
6. Tendencja w zakresie rozmieszczenia miejsc łęgowych	51
6.1. Tendencja krótkoterminowa (ostatnie 12 lat)	51
6.1.1. Tendencja krótkoterminowa – okres	51
6.1.2. Tendencja krótkoterminowa – kierunek	51

6.1.3. Tendencja krótkoterminowa – skala	51
6.1.4. Tendencja krótkoterminowa – zastosowana metoda	52
6.1.5. Źródła	52
6.2. Tendencja długoterminowa (od ok. 1980 r.)	52
6.2.1. Tendencja długoterminowa – okres	52
6.2.2. Tendencja długoterminowa – kierunek	53
6.2.3. Tendencja długoterminowa – skala	53
6.2.4. Tendencja długoterminowa – zastosowana metoda	53
6.2.5. Źródła	53
6.3. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)	53
7. Najważniejsze oddziaływania i zagrożenia	53
7.1. Charakterystyka oddziaływań	54
7.2. Zastosowane metody (nieobowiązkowo)	55
7.3. Źródła informacji (nieobowiązkowo)	56
7.4. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)	56
8. Środki ochrony	56
8.1. Status środków	56
8.2. Zakres wprowadzonych środków	56
8.3. Główny cel wprowadzonych środków	56
8.4. Miejsce wdrożenia środków	57
8.5. Efekty środków	57
8.6. Wykaz głównych środków ochrony	57
8.7. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)	57
9. Zasięg sieci Natura 2000 (obszarów specjalnej ochrony – OSO)	57
9.1. Liczebność populacji na terenie sieci Natura 2000 (obszarów specjalnej ochrony (OSO))	58
9.2. Rodzaj oszacowania	58
9.3. Liczebność populacji wewnątrz sieci – zastosowana metoda	58
9.4. Krótkoterminowa tendencja w liczebności populacji wewnątrz sieci – kierunek	58
9.5. Krótkoterminowa tendencja w liczebności populacji wewnątrz sieci – zastosowana metoda	59
9.6. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)	59
10. Postępy w pracach związanych z międzynarodowymi planami działania dotyczącymi gatunków, planami gospodarowania oraz krótkimi oświadczeniami dotyczącymi gospodarowania.	59
10.1. Rodzaj planu międzynarodowego	59
10.2. Czy przyjęto krajowy plan związany z międzynarodowym planem działania dotyczącym gatunków/planem gospodarowania/krótkim oświadczeniem dotyczącym gospodarowania?	60
10.3. Ocena skuteczności planów działania dotyczących gatunków zagrożonych w skali światowej	60
10.4. Ocena skuteczności planów gospodarowania dotyczących gatunków, na które można polować, o stanie innym niż bezpieczny	60
10.5. Źródła dodatkowych informacji	61

---

11. Informacje na temat gatunków wymienionych w załączniku II (art. 7 dyrektywy 2009/147/WE)	61
11.1. Czy na dany gatunek można polować w danym kraju?	61
11.2. Pozyskiwanie zwierząt	61
11.3. Pozyskiwanie zwierząt – zastosowana metoda	61
11.4. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)	61
Źródła	61

Wprowadzenie

Głównym elementem wykonania dyrektywy 2009/147/WE i warunkiem jej powodzenia jest dobry poziom informacji na temat stanu i tendencji gatunków ptactwa, zgodnie z wymogami art. 12 tej dyrektywy. Dane i informacje muszą być przedstawione w uporządkowanym i porównywalnym formacie, aby Komisja mogła je zestawić i przeanalizować. Podstawą prawną dostarczania danych w uporządkowanym formacie jest art. 12 ust. 1 akapit drugi.

Niniejszy dokument zawiera informacje i wskazówki dotyczące sposobu wypełniania poszczególnych pól danych w formularzu zgodnie z formatem sprawozdania, o którym mowa w art. 12 (część A i część B). Zawiera on przede wszystkim opisy informacji, które należy przedstawić w każdym polu, oraz podstawowych wymogów, jakie muszą spełniać zgłaszane informacje.

Bardziej szczegółowe opisy pojęć i metod dotyczących zgłaszanych informacji znajdują się w wytycznych, które nie są częścią niniejszego aktu wykonawczego. Ponadto dodatkową dokumentację, którą należy wykorzystać do prawidłowego wypełnienia formularza sprawozdania, udostępniono za pośrednictwem internetowego „portalu referencyjnego dotyczącego art. 12”.

Portal referencyjny dotyczący art. 12

Portal referencyjny zawiera dokumentację związaną z informacjami przedstawianymi w formularzach zgodnie z formatem sprawozdania, o którym mowa w art. 12 dyrektywy 2009/147/WE.

Obejmuje on:

- format sprawozdania oraz objaśnienia i wytyczne;
- materiały referencyjne, np. listy kontrolne gatunków ptactwa, listę oddziaływań i zagrożeń, listę środków ochrony oraz europejskie siatki (10×10 km ETRS), które powinny być wykorzystywane do mapowania rozmieszczenia;
- przykłady dobrego stosowania wytycznych.

CZĘŚĆ A

FORMAT SPRAWOZDANIA OGÓLNEGO

Sprawozdanie ogólne sporządzane jest w krótkim, uporządkowanym formacie; ma na celu podsumowanie najważniejszych faktów i danych liczbowych dotyczących ogólnego wykonania dyrektywy 2009/147/WE, z uwzględnieniem linków do bardziej szczegółowych źródeł informacji.

Od każdego państwa członkowskiego oczekuje się przygotowania jednego sprawozdania ogólnego obejmującego całe europejskie terytorium danego państwa członkowskiego.

W polach przeznaczonych na dowolny tekst można stosować dowolny język urzędowy UE. Zaleca się jednak stosowanie języka angielskiego.

Wszystkie adresy internetowe w polach sprawozdania powinny być podane w pełnym brzmieniu, łącznie z początkowym „http://” lub, w stosownych przypadkach, „https://”.

Państwo członkowskie

Państwa członkowskie powinny wybrać dwuliterowy kod państwa członkowskiego z ISO 3166 zgodnie z wykazem zamieszczonym na portalu referencyjnym dotyczącym art. 12. Nie należy składać odrębnych sprawozdań ogólnych dla jednostek szczebla niższego niż krajowy.

1. GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIA W RAMACH DYREKTYWY 2009/147/WE

Ta sekcja służy przedstawieniu informacji o głównych osiągnięciach w ramach dyrektywy 2009/147/WE, z uwzględnieniem sieci obszarów specjalnej ochrony (OSO), w państwie członkowskim w okresie sprawozdawczym. Informacje powinny być przede wszystkim podane w języku krajowym (pole 1.1), z tłumaczeniem na język angielski, jeśli to możliwe (nieobowiązkowe pole 1.2).

1.1. Tekst w języku krajowym

Główne osiągnięcia

Należy krótko opisać główne osiągnięcia w ramach dyrektywy ptasiej w okresie sprawozdawczym, ze szczególnym uwzględnieniem sieci obszarów specjalnej ochrony (OSO). Może to obejmować np.:

- wykazane korzyści dla różnych gatunków;
- doświadczenia z nowymi lub ulepszonymi technikami gospodarowania;
- pozytywne zmiany w społecznej akceptacji ochrony różnorodności biologicznej;
- poprawę współpracy między organami, działaczami ochrony przyrody i innymi grupami interesu;
- kluczowe sprawy związane z egzekwowaniem prawa;
- inicjatywy mające na celu połączenie tworzenia obszarów Natura 2000 i gospodarki lokalnej;
- środki wprowadzone w celu zminimalizowania wpływu gatunków inwazyjnych na rodzime gatunki ptactwa, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1143/2014 w sprawie inwazyjnych gatunków obcych ⁽¹⁾;
- informacje będące uzupełnieniem danych podanych w sekcji 3 w odniesieniu do badań i prac wymaganych jako podstawa ochrony populacji ptaków, zarządzania nimi i ich zrównoważonego wykorzystywania. Może to obejmować sugestie dotyczące pilnych badań naukowych, które wymagają koordynacji ze strony UE (np. poprzez finansowanie w ramach programu LIFE);
- wprowadzone środki i ich skutki (osiągnięcia);
- czynniki decydujące o powodzeniu, perspektywy na przyszłość i rolę sieci Natura 2000.

Przykład udanego działania

Przedstawienie „przykładu udanego działania” (jeśli jest dostępny) daje państwu członkowskiemu możliwość zademonstrowania, jak dyrektywa funkcjonuje w jego kraju. Każdy przykład udanego działania powinien być oparty na taksonie, w przypadku którego w okresie sprawozdawczym odnotowano rzeczywistą poprawę, tj. wzrostową krótkoterminową tendencję w populacji (lęgowej lub zimującej) niezależnie od tendencji długoterminowej lub stabilną/ulegającą wahaniom krótkoterminową tendencję w populacji w obliczu pogarszającej się tendencji długoterminowej. Opisana poprawa powinna być skutkiem zastosowania środka ochrony i powinna dotyczyć bieżącego okresu sprawozdawczego, ale może także obejmować środki, które zaczęto stosować wcześniej.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

Proponowana struktura:

- wskazanie gatunku/sezonu
- informacje na temat gatunku, dotychczasowe zmiany sytuacji i ich przyczyny (oddziaływania itp.), wyzwania związane z ochroną
- wprowadzone środki i ich skutki (osiągnięcia)
- rola sieci Natura 2000 (w stosownych przypadkach)
- czynniki decydujące o powodzeniu
- perspektywy na przyszłość.

Tekst powinien mieć maksymalnie dwie do trzech stron. Jeżeli państwo członkowskie chce uzupełnić wymagane elementy dodatkową dokumentacją, powinno odnotować te załączniki wraz z nazwami plików na końcu tego pola i przesłać odpowiednie pliki do mechanizmu sprawozdawczego EEA wraz z resztą sprawozdania.

1.2. Tłumaczenie na język angielski (nieobowiązkowe)

To pole jest nieobowiązkowe – służy do tłumaczenia informacji podanych w polu 1.1 na język angielski (w przypadku, gdy zostały one zgłoszone w innym języku).

1.3. Nazwa, kod i sezon w odniesieniu do gatunku/podgatunku w przykładach udanych działań

To pole należy wypełnić w przypadku zastosowania przykładu udanego działania w celu podkreślenia głównych osiągnięć w ramach dyrektywy opisanych w polu 1.1. Można wybrać wiele gatunków.

Należy podać:

- a) kod i nazwę gatunku ptactwa
- b) sezon.

2. OGÓLNE ŹRÓDŁA INFORMACJI NA TEMAT WYKONANIA DYREKTYWY 2009/147/WE

Niniejsza sekcja ma na celu skierowanie zainteresowanych stron do źródeł informacji dotyczących dyrektywy 2009/147/WE oraz sieci obszarów specjalnej ochrony (OSO) w danym państwie członkowskim. Zasadniczo wymagane są tylko linki do adresów internetowych. Można jednak także zastosować dowolny tekst, gdy konieczne jest wyjaśnienie sposobu dostępu do źródła informacji, np. w przypadku wielu źródeł informacji. Należy wypełnić wszystkie poniższe pola.

2.1. Ogólne informacje na temat dyrektywy 2009/147/WE

Należy udostępnić linki do ogólnych informacji na temat dyrektywy np. krajowego portalu prezentującego unijne dyrektywy dotyczące ochrony przyrody).

2.2. Informacje na temat sieci Natura 2000 (obszarów specjalnej ochrony – OSO)

Należy podać linki do ogólnych informacji na temat sieci obszarów specjalnej ochrony (OSO) (np. do internetowych baz danych dotyczących obszarów Natura 2000, publikacji prezentujących sieć).

2.3. Systemy monitorowania (art. 4 ust. 1 i art. 10 dyrektywy 2009/147/WE)

Należy podać linki do ogólnych informacji na temat monitorowania (np. do portalu prezentującego krajowy system lub systemy monitorowania, wytycznych dotyczących monitorowania).

2.4. Ochrona gatunków (art. 5–8 dyrektywy 2009/147/WE)

Należy udostępnić linki do ogólnych informacji na temat ochrony gatunków.

2.5. Transpozycja dyrektywy (teksty prawne)

Należy udostępnić linki do ogólnych informacji na temat transpozycji dyrektywy.

3. **BADANIA I PRACE WYMAGANE JAKO PODSTAWA OCHRONY POPULACJI PTACTWA, GOSPODAROWANIA NIMI I ICH ZRÓWNOWAŻONEGO WYKORZYSTYWANIA (ART. 10 DYREKTYWY 2009/147/WE)**

Sekcja ta dotyczy obowiązku wynikającego z art. 10 ust. 2 dyrektywy 2009/147/WE, zgodnie z którym państwa członkowskie przekazują Komisji wszelkie niezbędne informacje, aby umożliwić jej wprowadzenie właściwych środków w celu koordynacji badań i wszelkich prac wymaganych jako podstawa ochrony rodzimych populacji ptactwa, gospodarowania nimi i ich wykorzystywania. Dodatkowe informacje na temat wykonania art. 10 dyrektywy 2009/147/WE można umieścić w postaci dowolnego tekstu w sekcji 1 (główne osiągnięcia). Wymagane informacje ograniczają się do następujących elementów:

3.1. **Krajowy atlas ptaków**

Należy podać tytuł najnowszego krajowego atlasu ptaków (pole 3.1.1) wraz z informacją o roku publikacji (pole 3.1.2) i linkiem do strony internetowej lub odniesieniem bibliograficznym (pole 3.1.3).

3.2. **Przegląd krajowego monitoringu ptaków**

Należy podać tytuł lub inną nazwę oraz krótki opis przeglądów krajowego monitoringu ptaków opublikowanych w okresie sprawozdawczym, w tym gatunków objętych monitoringiem, głównych wyników itp. (pole 3.2.1), przy czym maksymalna liczba znaków nie może przekraczać 500. Należy podać informację o roku publikacji (pole 3.2.2) i link do strony internetowej lub odniesienie bibliograficzne (pole 3.2.3). Jeżeli opublikowano więcej niż jeden przegląd, należy powtórnie wypełnić pola 3.2.1–3.2.3.

3.3. **Krajowa czerwona lista ptaków**

Należy podać tytuł najnowszej krajowej czerwonej listy ptaków (pole 3.3.1) wraz z informacją o roku publikacji (pole 3.3.2) i linkiem do strony internetowej lub odniesieniem bibliograficznym (pole 3.3.3).

3.4. **Inne publikacje mające znaczenie dla całej UE (np. krajowy przegląd działań dotyczących gatunków zagrożonych)**

Należy podać tytuł lub inną nazwę oraz krótki opis innych publikacji mających znaczenie dla całej UE (np. krajowego przeglądu działań dotyczących gatunków zagrożonych), opublikowanych w okresie sprawozdawczym albo najnowszych, ze wskazaniem gatunków, których te publikacje dotyczą, głównych wyników itp. (pole 3.4.1), przy czym maksymalna liczba znaków nie może przekraczać 500. Należy podać informację o roku publikacji (pole 3.4.2) i link do strony internetowej lub odniesienie bibliograficzne (pole 3.4.3). Jeżeli opublikowano więcej niż jeden przegląd, należy powtórnie wypełnić pola 3.4.1–3.4.3, przy czym należy podać maksymalnie 10 publikacji.

Więcej informacji na temat wdrażania art. 10 dyrektywy 2009/147/WE można podać w polu tekstowym „Główne osiągnięcia w ramach dyrektywy 2009/147/WE” w sekcji 1.

4. **NIERODZIME GATUNKI PTACTWA (ART. 11 DYREKTYWY 2009/147/WE)**

Sekcja ta nawiązuje do obowiązku wynikającego z art. 11 dyrektywy 2009/147/WE, zgodnie z którym „[p]aństwa członkowskie zapewniają, aby wprowadzenie gatunków ptactwa, które nie występują naturalnie w stanie dzikim na europejskim terytorium państw członkowskich, nie naruszało miejscowej flory i fauny. W tym celu konsultują się z Komisją”.

Jeżeli w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono żadnych konsultacji w zakresie wprowadzenia gatunków zgodnie z art. 11, nie podjęto żadnej decyzji w tym zakresie ani nie przeprowadzono żadnych takich wprowadzeń, nie należy wypełniać tej sekcji.

W odniesieniu do każdego gatunku należy podać następujące informacje:

4.1. **Nazwa systematyczna gatunku**

Należy podać nazwę systematyczną gatunku.

4.2. **Jednostka podgatunkowa**

W stosownych przypadkach należy użyć opisu populacji podgatunkowej.

4.3. Główna treść decyzji prawnej dotyczącej wprowadzenia

Należy podać główną treść decyzji prawnej dotyczącej wprowadzenia (dowolny tekst; maksymalnie 250 znaków), w tym informacje na temat uzasadnienia, liczby osobników oraz czasu obowiązywania ewentualnego zezwolenia.

4.4. Konsultacje z Komisją

Należy podać datę konsultacji z Komisją.

4.5. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)

Informacje dodatkowe odnośnie do sekcji 4 można podać w nieobowiązkowym polu 4.5.

CZĘŚĆ B

FORMAT SPRAWOZDANIA DOTYCZĄCEGO STANU I TENDENCJI W ODNIESIENIU DO GATUNKÓW PTACTWA (ART. 12 DYREKTYWY 2009/147/WE)

Gatunki, które należy zgłaszać

Taksonomia i nomenklatura

Taksonomia i nomenklatura, których należy używać, wskazane na liście kontrolnej gatunków na potrzeby art. 12 (dostępnej na portalu referencyjnym), odzwierciedlają te wykorzystywane w wykazie ptaków Unii Europejskiej (zwanym dalej „wykazem ptaków UE”⁽²⁾). W wersji wykazu ptaków UE opublikowanej w sierpniu 2015 r. i zaktualizowanej w 2018 r. uwzględniono zmiany dotyczące taksonomii i nomenklatury zaproponowane przez del Hoyo i Collara (2014)⁽³⁾ oraz odpowiednie zmiany, o których mówili w publikacji z 2016 r. W celu utrzymania zgodności z odniesieniami taksonomicznymi stosowanymi przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody zostaną wprowadzone aktualizacje taksonomiczne.

Zasadniczo sprawozdania są wymagane przede wszystkim na poziomie gatunków, ponieważ jest to jednostka taksonomiczna, o której mowa w całym tekście dyrektywy, jak również jednostka wykorzystywana we wcześniejszych kompleksowych ocenach stanu ptaków UE. W nielicznych przypadkach wymaga się jednak przedstawiania sprawozdań odnośnie do „jednostek podgatunkowych” – tj. podgatunków lub odrębnych populacji – których stan jest przedmiotem szczególnego zainteresowania lub ma znaczenie polityczne (np. w kontekście wykazów na poziomie podgatunku w załącznikach do dyrektywy). Aby uzyskać szczegółowe wyjaśnienie, które populacje jednostek podgatunkowych należy zgłaszać oddzielnie, zob. wytyczne techniczne dotyczące pojęć i definicji. Dla uproszczenia w większości poniższych przypadków wykorzystuje się termin „gatunek”, nawet jeśli mowa jest również o jednostkach podgatunkowych.

Gatunki występujące regularnie

Państwa członkowskie powinny zgłaszać wszystkie gatunki lęgowe „występujące regularnie” (nawet jeśli ich populacje są niewielkie lub uważane za „znikome”), co pozwoli uzyskać ogólnounijny obraz liczebności i tendencji w ich populacji. Gatunek można uznać za występujący regularnie, jeśli np. rozmnażał się w ciągu co najmniej czterech z sześciu lat objętych okresem sprawozdawczym. Należy także zgłaszać gatunki występujące rzadziej, jeżeli ich populacja w danym państwie w latach, gdy występują, może stanowić znaczący odsetek (np. > 1 %) całej populacji w UE lub jeżeli występowały bardziej regularnie we wcześniejszych latach (zob. także „Gatunki wymarłe” poniżej). Podobne kryteria należy stosować odnośnie do odpowiednich (zob. poniżej) gatunków zimujących i migrujących. Gatunki występujące regularnie oznaczają się kodem występowania PRE wskazanym na liście kontrolnej gatunków ptactwa na potrzeby art. 12 na portalu referencyjnym.

Gatunki ptactwa występujące w sezonie zimowym i sezonie migracji

Główne gatunki zimujące

Ponadto państwa członkowskie powinny zgłaszać niektóre główne gatunki zimujące – zwłaszcza wędrownych ptaków wodnych, takich jak blaszkodziobe (kaczki, gęsi i łabędzie) i brodzące (*Charadriiformes*) – które są dużo liczniejsze na terytorium UE zimą lub których liczebność i tendencja w populacji są lepiej monitorowane zimą (gdy gatunki te gromadzą się dużymi grupami na stosunkowo niewielkiej liczbie obszarów). Na potrzeby tych gatunków ocena stanu populacji w UE może być oparta głównie (lub w niektórych przypadkach całkowicie) na danych dotyczących ich populacji zimą, a zatem sprawozdania dotyczące sezonu zimowego są wymagane od wszystkich państw członkowskich, w których te gatunki zimują regularnie (zob. także „Gatunki występujące regularnie” powyżej). Bardziej szczegółowe informacje na temat uzasadnienia podgrupy gatunków, w przypadku których sprawozdanie dotyczące sezonu zimowego jest obowiązkowe, przedstawiono w wytycznych technicznych dotyczących pojęć i definicji.

⁽²⁾ Zob. http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/eu_species/index_en.htm.

⁽³⁾ del Hoyo, J. i Collar, N.J. (2014), *HBW and BirdLife International Illustrated Checklist of the Birds of the World. Volume 1: Non-passerines* [Międzynarodowa ilustrowana lista kontrolna ptaków świata w ramach serii wydawniczej HBW i przy współpracy z organizacją BirdLife, tom 1: niewróblowe], Lynx Edicions, Barcelona.

Gatunki, których obecność powoduje zaklasyfikowanie danego obszaru jako obszaru specjalnej ochrony (OSO) (w tym gatunki wymienione w załączniku I), oraz gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 2009/147/WE występujące w sezonie zimowym i w sezonie migracji

Ponadto wymagane są sprawozdania dotyczące sezonu zimowego w odniesieniu do szeregu innych gatunków regularnie zimujących, które nie spełniają powyższych kryteriów, ale które są wymienione w załączniku I do dyrektywy lub zostały wymienione/zidentyfikowane na poziomie krajowym przez państwa członkowskie jako gatunki, których występowanie w zimie powoduje zaklasyfikowanie danego obszaru jako obszaru specjalnej ochrony (OSO)). We wszystkich takich przypadkach sprawozdania dotyczące sezonu zimowego służą zapewnianiu istotnych informacji na temat wykonania dyrektywy na szczeblu krajowym, nawet jeśli zgłoszone dane dotyczące liczebności i tendencji w populacji nie zawsze można wykorzystać do całościowej oceny populacji zimującej w UE.

Od państw członkowskich nie wymaga się zasadniczo zgłaszania liczebności ani tendencji w populacji gatunków migrujących (tj. w sezonie migracji tych gatunków na ich tereny wylęgu i zimowania lub z tych terenów), ponieważ trudno jest zgromadzić na szczeblu unijnym dane krajowe dotyczące liczebności i tendencji w populacji bez szczegółowych informacji uzupełniających, które umożliwiłyby interpretację niezbędną do uwzględnienia ewentualnego podwójnego liczenia.

Nadal wymaga się jednak sprawozdań dotyczących sezonu migracji w odniesieniu do głównych gatunków wędrownych, co do których w przeciwnym razie nie zgłoszono by istotnych informacji. Te gatunki to:

- gatunki wymienione w załączniku I do dyrektywy 2009/147/WE;
- inne gatunki wędrowne, których występowanie w sezonie migracji powoduje na poziomie krajowym zaklasyfikowanie danego obszaru jako obszaru specjalnej ochrony (OSO) (*) (jak wskazano na liście kontrolnej gatunków ptactwa na portalu referencyjnym).

W tych przypadkach (uproszczone) sprawozdania dotyczące sezonu migracji służą zapewnianiu istotnych informacji dotyczących np. liczebności populacji gatunków migrujących, których obecność powoduje zaklasyfikowanie danego obszaru jako obszaru specjalnej ochrony (OSO), oraz oddziaływań i zagrożeń krajowych w odniesieniu do głównych gatunków wędrownych, których to informacji nie uzyskano by z innych źródeł.

Od państw członkowskich oczekuje się przedstawiania sprawozdań dotyczących gatunków zimujących wymienionych w załączniku II z wyłączeniem gatunków osiadłych, w przypadku których wymaga się tylko sprawozdania dotyczącego sezonu lęgowego. Uproszczonych sprawozdań dotyczących sezonu migracji wymaga się również w przypadku gatunków wymienionych w załączniku II, które nie zimują ani nie rozmnażają się na terenie danego kraju.

Więcej informacji na temat sprawozdawczości w zakresie poszczególnych grup gatunków można znaleźć w

tabeli 2: Sekcje formularza sprawozdania dotyczącego gatunków do wypełnienia w przypadku sezonu lęgowego, sezonu zimowego i sezonu migracji w odniesieniu do różnych kategorii gatunków ptactwa.

Gatunki przelotne i występujące sporadycznie

Ptaki występujące przelotnie lub „przypadkowo” to takie, które dotarły daleko poza swój zwyczajowy obszar lęgowy, obszar zimowania lub obszar migracji. Kategoria A sekcja „Gatunki przelotne” w wykazie ptaków UE obejmuje ponad 300 gatunków, a kilka innych pojawia się regularnie w pewnych częściach UE, ale tylko przelotnie na terenie innych państw członkowskich. Występowania gatunków przelotnych nie da się przewidzieć i prawdopodobnie w dużym stopniu odzwierciedla ono czynniki zewnętrzne (warunki klimatyczne w czasie głównych sezonów migracji, tendencje poza UE itp.), w związku z czym nie jest wymagane zgłaszanie tych gatunków w sprawozdaniach, o których mowa w art. 12. To samo dotyczy gatunków „występujących sporadycznie”, które mogą znajdować się bliżej swojego zwyczajowego obszaru, ale których występowanie na terenie danego państwa członkowskiego lub w danym sezonie nie jest regularne ani stałe (por. „Gatunki występujące regularnie” powyżej).

Nowo pojawiające się gatunki

W niektórych przypadkach gatunek być może jeszcze nie rozmnaża się ani nie zimuje regularnie, ale prawdopodobnie – np. w oparciu o bardziej aktualne wzorce występowania lub podobne tendencje w sąsiednich krajach – jest w trakcie kolonizowania danego terenu lub zaczyna go regularnie odwiedzać. W takich sytuacjach państwa członkowskie zachęca się do zgłaszania tych gatunków, nawet jeśli podanie szczegółowych informacji odnośnie do wszystkich odpowiednich sekcji i pól wymienionych poniżej nie jest możliwe. W przypadku gatunków wymienionych w krajowej liście kontrolnej z oznaczeniem występowania „ARR” – wskazującym, że kolonizowały one dane państwo członkowskie w okresie tendencji krótkoterminowej – kontrole dotyczące zapewniania jakości zostaną złagodzone w przypadku niektórych pól (np. pole 4.2.1 „Okres tendencji długoterminowej”). Jeżeli w odniesieniu do danego państwa członkowskiego gatunek nie znalazł się dotąd na liście kontrolnej gatunków, można go dodać podczas składania krajowego sprawozdania dotyczącego mechanizmu sprawozdawczości.

Zob. również pole 4.1.3 „Tendencja krótkoterminowa – skala”, gdzie znajdują się wskazówki dotyczące szczególnej kwestii sprawozdawczości dotyczącej skali tendencji począwszy od populacji o zerowej liczebności (czyli nowo pojawiających się gatunków).

(*) Zgodnie z art. 4 ust. 2.

Gatunki wymarłe

Nie należy zgłaszać gatunków, które wymarły na terenie danego kraju przed 1980 r. (tj. mniej więcej w czasie przyjęcia/wejścia w życie dyrektywy 2009/147/WE), chyba że trwa realizacja krajowego projektu na rzecz ponownego wprowadzenia tych gatunków. Należy jednak przedkładać sprawozdania dotyczące wszystkich gatunków, które dawniej występowały regularnie, ale które po 1980 r. wymarły na terenie danego kraju (tj. wymienionych na krajowej liście kontrolnej z oznaczeniem występowania „EXBA”). Dotyczy to również gatunków, których obecność ostatni raz odnotowano (nawet jeśli był to jeden osobnik) po dacie wejścia w życie dyrektywy w danym państwie członkowskim; przy czym gatunki te dawniej występowały na terenie tego państwa członkowskiego stale/regularnie.

W szczególnym przypadku dawniej występujących gatunków lęgowych, które nie rozmnażają się już regularnie, ale nadal występują w sezonie lęgowym (np. jako osobniki niesparowane), państwa członkowskie powinny w dalszym ciągu traktować je jako „regularnie występujące”⁽⁵⁾, zwłaszcza gdy ich status (np. wykaz w załączniku I do dyrektywy 2009/147/WE lub ogólna rzadkość występowania) oznacza, że utrzymująca się obecność niewielkiej liczby osobników może nadal być przedmiotem szerszego zainteresowania.

Gatunki, których niewielka liczba osobników skolonizowała określone tereny, ale które ostatecznie nie zajęły danego obszaru na stałe i w związku z tym ponownie wymarły w danym kraju, a wszystko to po 1980 r., należy traktować jako gatunki występujące sporadycznie i nie trzeba ich zgłaszać.

Chociaż wypełnienie wszystkich odpowiednich sekcji i pól w odniesieniu do gatunków wymienionych z oznaczeniem występowania „EXBA” nie zawsze będzie możliwe, ważne jest, aby odnotować rok ich wymarcia w danym kraju (lub jeśli nie dało się tego jednoznacznie stwierdzić – rok, w którym przestały występować regularnie⁽⁶⁾) oraz przybliżoną liczebność ich populacji w danym państwie (oraz, w stosownych przypadkach, zasięg lęgowy) około 1980 r., tak aby można było uwzględnić zakres i dynamikę spadku ich liczebności (zob. również pole 4.1.3 „Tendencja krótkoterminowa – skala” w celu uzyskania szczegółowych wskazówek dotyczących przekazywania informacji na temat skali tendencji w przypadku gatunków, które wymarły w okresie tendencji).

Populacje nierodzone

Oprócz „gatunków ptactwa występujących naturalnie w stanie dzikim”, jak określono w art. 1 dyrektywy, wymagana jest również sprawozdawczość w odniesieniu do wszystkich populacji trzech w dużej mierze wprowadzonych gatunków wymienionych w załączniku II do dyrektywy (*Branta canadensis*⁽⁷⁾, *Meleagris gallopavo* i *Phasianus colchicus*⁽⁸⁾) oraz populacji dziedzicznej *Columba livia*. Sprawozdawczość w odniesieniu do innych gatunków nierodzących (w tym wymienionych w kategorii C w wykazie ptaków UE⁽⁹⁾) nie jest obowiązkowa, ale zachęca się do niej w przypadkach, gdy na terenie danego państwa członkowskiego występuje populacja nierodząca gatunku naturalnie występującego na innych obszarach UE (i w związku z tym wymienionego w kategorii A „gatunki rodzime”/„występujące regularnie” w wykazie ptaków UE) lub jeśli dany gatunek stanowi zagrożenie dla populacji/gatunków rodzimych (np. gatunki wymienione w wykazie inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii⁽¹⁰⁾: *Oxyura jamaicensis*, *Alopochen aegyptiaca*, *Threskiornis aethiopicus*, *Corvus splendens*, *Pycnonotus cafer* oraz *Acridotheres tristis*).

Tabela 1

Podsumowanie dotyczące gatunków, które należy zgłaszać według kategorii występowania i kodów gatunków zamieszczonych na liście kontrolnej gatunków ptactwa na potrzeby art. 12

Kod występowania/kod gatunku (z listy kontrolnej na potrzeby art. 12 na portalu referencyjnym)	Opis	Obowiązek sprawozdawczy
PRE	Gatunki występujące regularnie	Należy zgłaszać.
ARR	Nowo pojawiające się gatunki	Zgłaszanie nie jest obowiązkowe, ale zachęca się do niego.
EXBA	Gatunki, które wymarły po 1980 r.	Należy zgłaszać.

⁽⁵⁾ W polu 3.7 „Informacje dodatkowe” należy również podać inne szczegółowe informacje, np. „Gatunek niepotwierdzony jako lęgowy od 2008 r., ale w sezonie lęgowym nadal regularnie odnotowuje się obecność jednego czy dwóch niesparowanych osobników”.

⁽⁶⁾ W wielu przypadkach wymarcia w skali kraju w pewnym stopniu konieczna będzie ocena/interpretacja ekspertów, ponieważ często trudniej jest potwierdzić niewystępowanie gatunku niż jego obecność.

⁽⁷⁾ Dzikie osobniki *Branta canadensis* (pochodzące z Grenlandii lub Ameryki Północnej) także mogą występować przelotnie na terenie UE, ale w powyższym wyliczeniu skupiono się na populacjach wprowadzonych.

⁽⁸⁾ Choć z niektórych źródeł może wynikać, że obecność wszystkich populacji *Phasianus colchicus* na zachód od Kaukazu jest skutkiem wprowadzenia (w niektórych przypadkach nawet już w 1300 r. p.n.e.; Hageмейer i Blair, 1997), w innych zapewnia się, że pozostała populacja w Grecji oraz dawna populacja w Bułgarii z pewnością są/były rodzime (np. Sokos i Birtsas, 2014).

⁽⁹⁾ Zob. http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/eu_species/index_en.htm.

⁽¹⁰⁾ Zob. https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/list/index_en.htm.

np.A115-X	X oznacza nierodzimą subpopulację gatunku.	Zgłaszanie nie jest obowiązkowe, ale zachęca się do niego. Sprawozdawczość obowiązkowa TYLKO w odniesieniu do gatunków A044-X <i>Branta canadensis</i> , A115-X <i>Phasianus colchicus</i> , A460-X <i>Meleagris gallopavo</i> (populacje nierodzone) i A206-X <i>Columba livia</i> (populacje dziczyce).

Objaśnienia dotyczące uzupełnienia formularza sprawozdania na temat stanu gatunków ptaków i tendencji

Należy wypełnić formularz sprawozdania dla każdego gatunku i dla każdego sezonu objętego kryteriami określonymi w tabeli 2. Gatunki podlegające sprawozdawczości są wymienione w liście kontrolnej na potrzeby art. 12.

W przypadku niektórych państw członkowskich konieczne jest przedłożenie oddzielnego formularza sprawozdania w odniesieniu do poszczególnych jednostek niższego szczebla. Dotyczy to Azorów (Portugalia), Madery (Portugalia) i Wysp Kanaryjskich (Hiszpania). Z wcześniejszych ocen przeprowadzonych na szczeblu unijnym wynika, że stan wielu populacji ptaków makaronezyjskich i tendencje w nich są zupełnie inne niż w przypadku ptaków żyjących na Półwyspie Iberyjskim, zatem począwszy od okresu sprawozdawczego 2008–2012 odnośnie do terytoriów niższego szczebla niż krajowe obowiązuje oddzielna sprawozdawczość.

Format sprawozdania dotyczącego stanu i tendencji w odniesieniu do gatunków ptactwa („sprawozdanie dotyczące gatunków”) składa się z jedenastu następujących sekcji:

Sprawozdawczość dotycząca sezonu

- 1) Informacje na temat gatunku
- 2) Sezon
- 3) Liczebność populacji
- 4) Tendencja w populacji
- 5) Mapa rozmieszczenia miejsc lęgowych i ich wielkość
- 6) Tendencja w zakresie rozmieszczenia miejsc lęgowych
- 7) Najważniejsze oddziaływania i zagrożenia
- 8) Środki ochrony
- 9) Zasięg sieci Natura 2000 (obszarów specjalnej ochrony – OSO)

Sprawozdawczość na poziomie gatunku/podgatunku

- 10) Postępy w pracach związanych z międzynarodowymi planami działania dotyczącymi gatunków, planami gospodarowania oraz krótkimi oświadczeniami dotyczącymi gospodarowania.
- 11) Informacje na temat gatunków wymienionych w załączniku II do dyrektywy 2009/147/WE

Tabela 2

Sekcje formularza sprawozdania dotyczącego gatunków do wypełnienia w przypadku sezonu lęgowego, sezonu zimowego i sezonu migracji w odniesieniu do różnych kategorii gatunków ptactwa (wymienionych w załączniku I i załączniku II do dyrektywy 2009/147/WE oraz innych gatunków wędrownych, których obecność powoduje zaklasyfikowanie danego obszaru jako obszaru specjalnej ochrony (OSO))

	Gatunki wymienione w załączniku I i powodujące zaklasyfikowanie jako OSO – lęgowe (w tym osiadłe)	Gatunki wymienione w załączniku I i powodujące zaklasyfikowanie jako OSO – zimujące	Gatunki wymienione w załączniku I i powodujące zaklasyfikowanie jako OSO – migrujące	Gatunki lęgowe wymienione w załączniku II (w tym osiadłe)	Gatunki zimujące wymienione w załączniku II	Gatunki migrujące wymienione w załączniku II	Inne gatunki lęgowe	Inne ważne gatunki zimujące
Sprawozdawczość dotycząca sezonów								
1. Informacje na temat gatunku	X	X	X	X	X	X	X	X
2. Sezon	X	X	X	X	X	X	X	X
3. Liczebność populacji	X	X	X	X	X	Jeśli obecność powoduje zaklasyfikowanie jako OSO (*)	X	X
4. Tendencja w populacji	X	X	nieobowiązkowo	X	X	nieobowiązkowo	X	X
5. Mapo rozmieszczenia miejsc lęgowych i ich wielkość	X	-	-	X	-	-	X	-
6. Tendencja w zakresie rozmieszczenia miejsc lęgowych	X	-	-	X	-	-	X	-
7. Najważniejsze oddziaływania i zagrożenia	X	X	X	X	X	Jeśli obecność powoduje zaklasyfikowanie jako OSO (*)	-	-
8. Środki ochrony	X	X	X	X	X	Jeśli obecność powoduje zaklasyfikowanie jako OSO (*)	-	-
9. Zasięg OSO w ramach sieci Natura 2000	X	X	X	Jeśli obecność powoduje zaklasyfikowanie jako OSO	Jeśli obecność powoduje zaklasyfikowanie jako OSO	Jeśli obecność powoduje zaklasyfikowanie jako OSO	-	-
Sprawozdawczość dotycząca gatunków								
10. Postępy w planach działania i gospodarowania	w stosownych przypadkach	w stosownych przypadkach	w stosownych przypadkach	w stosownych przypadkach	w stosownych przypadkach	w stosownych przypadkach	w stosownych przypadkach	w stosownych przypadkach
11. Informacje na temat gatunków wymienionych w załączniku II	jeżeli są wymienione w załączniku II	jeżeli są wymienione w załączniku II	jeżeli są wymienione w załączniku II	X	X	X	-	-

(*) i nieobowiązkowo w przypadku gatunków migrujących wymienionych w załączniku II, których obecność nie powoduje zaklasyfikowania danego obszaru jako OSO.

Sprawozdania dotyczące „sezonu lęgowego”, „sezonu zimowego” i „sezonu migracji”, o których mowa w tabeli 2, odpowiadają sezonowi wybranemu w sekcji 2 formularza sprawozdania.

Bardziej szczegółowe objaśnienia dotyczące występowania gatunków, które należy zgłaszać, znajdują się w powyższej sekcji „Gatunki, które należy zgłaszać”.

W przypadku gatunków osiadłych wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2009/147/WE wymagane jest tylko jedno sprawozdanie oparte na danych dotyczących sezonu lęgowego, ale w sekcjach „oddziaływania i zagrożenia” oraz „środki ochrony” (7 i 8) należy uwzględnić nie tylko oddziaływania lub środki właściwe dla sezonu lęgowego, ale także całoroczne.

W przypadku gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2009/147/WE i innych gatunków, których obecność powoduje zaklasyfikowanie danego obszaru jako obszaru specjalnej ochrony (OSO), a których różne populacje lęgowe, zimujące lub migrujące występują w danym państwie członkowskim, należy sporządzić oddzielne sprawozdania dotyczące gatunków lęgowych, zimujących i wybranych gatunków migrujących, jak wskazano w liście kontrolnej w art. 12.

W przypadku gatunków osiadłych wymienionych w załączniku II wymaga się jedynie sprawozdania dotyczącego sezonu lęgowego.

Sekcję 10 należy wypełnić w przypadku gatunków objętych międzynarodowymi ⁽¹¹⁾ planami działania dotyczącymi gatunków, planami gospodarowania lub krótkimi oświadczeniami dotyczącymi gospodarowania (jak wskazano na liście kontrolnej gatunków na portalu referencyjnym).

Nawet jeśli nie wszystkie dane wykorzystane w sprawozdaniu pochodzą z okresu sprawozdawczego, sprawozdanie powinno zawierać informacje istotne w odniesieniu do tego okresu (np. za okres 2019–2024). Co więcej, nie wymaga się wypełnienia wszystkich sekcji formularza sprawozdania w odniesieniu do każdego załącznika i sezonu, ale zachęca się do tego, jeżeli takie informacje są dostępne.

Zaleca się podawanie wszelkich informacji w postaci dowolnego tekstu w języku angielskim, tak aby ułatwić ich wykorzystanie podczas analizy na szczeblu UE i umożliwić zapoznanie się z nimi szerszemu gronu odbiorców.

1. INFORMACJE NA TEMAT GATUNKU

Sekcję 1 należy wypełnić w odniesieniu do wszystkich gatunków występujących regularnie wymienionych na liście kontrolnej gatunków ptactwa na potrzeby art. 12 na portalu referencyjnym.

1.1. Państwo członkowskie

Państwa członkowskie powinny wybrać odpowiedni kod kraju z listy na portalu referencyjnym. W większości przypadków będzie to po prostu właściwy dla danego państwa członkowskiego dwuliterowy kod zgodny z normą ISO 3166. Jeżeli chodzi o niektóre państwa członkowskie, w odniesieniu do jednostek niższego szczebla obowiązuje oddzielna sprawozdawczość (odnośnie do stanu poszczególnych gatunków lub populacji na określonych obszarach geograficznych), a w przypadku Azorów (Portugalia), Madery (Portugalia) i Wysp Kanaryjskich (Hiszpania) należy stosować stosowny czteroliterowy kod terytorium zależnego, jak określono na portalu referencyjnym.

1.2. Kod gatunku

Państwa członkowskie powinny wykorzystywać kody gatunków zawarte na liście kontrolnej gatunków (i liście kodowej) na portalu referencyjnym. W razie potrzeby można przydzielić nowe kody. Więcej informacji na temat listy kodowej gatunków i możliwych zmian znajduje się na portalu referencyjnym.

1.3. Kod EURING

Państwa członkowskie powinny wykorzystywać kody EURING zawarte na liście kontrolnej gatunków (i liście kodowej) na portalu referencyjnym. Unikalne kody EURING przyznano prawie każdemu rodzimemu dla Europy gatunkowi ptactwa (i niektórym podgatunkom) na potrzeby obrączkowania europejskich ptaków i są one szeroko stosowane ⁽¹²⁾.

1.4. Nazwa systematyczna gatunku

Państwa członkowskie powinny wykorzystywać nazwy systematyczne zawarte na liście kontrolnej gatunków na portalu referencyjnym, która obecnie w dużym stopniu odzwierciedla nomenklaturę i taksonomię przyjęte w najnowszej wersji wykazu ptaków Unii Europejskiej ⁽¹³⁾. W nielicznych przypadkach w polu przeznaczonym na nazwę systematyczną wpisuje się zwrot w języku angielskim „all others” [„wszystkie pozostałe”], aby zaznaczyć, że dana jednostka taksonomiczna obejmuje wszystkie pozostałe (rodzime) podgatunki niewyszczególnione wprost w załącznikach do dyrektywy (np. „*Accipiter gentilis* all others” [„wszystkie pozostałe podgatunki *Accipiter gentilis*”], por. gatunek *Accipiter gentilis arrigonii* wymieniony w załączniku I do dyrektywy 2009/147/WE). W celu utrzymania zgodności z odniesieniami taksonomicznymi stosowanymi przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody zostaną wprowadzone aktualizacje taksonomiczne.

⁽¹¹⁾ Lub przynajmniej „wielostronnymi” (niektóre plany działania dotyczące gatunków i krótkie oświadczenia dotyczące gospodarowania odnoszą się do taksonów endemicznych dla jednego kraju).

⁽¹²⁾ <https://euring.org/data-and-codes/euring-codes>

⁽¹³⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/eu_species/index_en.htm

1.5. Populacja podgatunkowa

W razie potrzeby państwa członkowskie powinny wykorzystywać opisy populacji podgatunkowych zawarte na liście kontrolnej gatunków na portalu referencyjnym. W wielu przypadkach nazwy populacji podgatunkowych są powiązane z krótkimi opisami stosowanymi na potrzeby identyfikacji odrębnych populacji przelotnych zaliczających się do gatunków uwzględnionych w Porozumieniu o ochronie afrykańsko-euroazjatyckich wędrownych ptaków wodnych. W innych przypadkach pozwalają one na uzyskanie większej jasności w zakresie nomenklatury i taksonomii stosowanych na liście kontrolnej lub rozróżnianie wprowadzonych populacji gatunków rodzimych dla innych obszarów UE.

1.6. Alternatywna nazwa systematyczna gatunku (nieobowiązkowo)

Jeśli podana w polu 1.4 nazwa systematyczna różni się od nazwy powszechnie stosowanej w danym kraju, państwa członkowskie mogą w tym miejscu podać nazwę alternatywną.

1.7. Nazwa zwyczajowa (nieobowiązkowo)

Jeśli państwo członkowskie chce wpisać stosowaną w kraju nazwę zwyczajową gatunku (lub podgatunku), może ją wpisać w tym miejscu. Może to być przydatne w przypadku umożliwienia zgłaszania uwag do projektu sprawozdania osobom, które niekoniecznie znają nazwę systematyczną, lub w przypadku przedstawiania sprawozdania opinii publicznej.

2. SEZON

2.1. Sezon

Należy wybrać sezon, w którym zebrano większość zgłaszanych danych, spośród opcji: „sezon lęgowy”, „sezon zimowy”, „sezon migracji”.

2.2. Pierwsze sprawozdanie

Jeśli dany gatunek zgłasza się w państwie członkowskim po raz pierwszy, należy to wskazać w tym miejscu. Z pola dotyczącego pierwszego sprawozdania można korzystać w przypadku gatunków nowo zgłoszonych lub zgłoszonych po raz pierwszy w odniesieniu do danego sezonu. Pola tego nie używa się w przypadkach, gdy zaktualizowano nazwę taksonomiczną gatunku. Niektóre pola w formularzu sprawozdania mogą nie mieć zastosowania do gatunków zgłaszanych po raz pierwszy, np. przy informowaniu o zmianie od ostatniego okresu sprawozdawczego i podawaniu jej przyczyny. Fakt, że jest to pierwsze sprawozdanie, można odnotować, wpisując w tym polu „Tak”.

2.3. Informacje dodatkowe

To pole umożliwi państwom członkowskim zgłaszanie, w postaci dowolnego tekstu, wszelkich informacji, które uznają za istotne. W przypadku zgłaszania gatunku po raz pierwszy należy wyjaśnić powód zgłoszenia (np. wskazać, że jest to niedawno zaobserwowany gatunek lub podać inny powód). Wszelkie inne informacje dodatkowe w tej sekcji są nieobowiązkowe.

3. LICZEBNOŚĆ POPULACJI

3.1. Rok lub okres

Proszę wpisać rok lub okres, w którym po raz ostatni określono liczebność populacji. YYYY (rok) oraz YYYY–YYYY (okres, rok–rok).

Wiele sprawozdań będzie obejmowało okresy, ponieważ liczebność populacji wielu gatunków zwykle szacuje się podczas realizacji krajowych projektów poświęconych atlasom, które zwykle obejmują kilka lat pracy w terenie. W wielu przypadkach prace prowadzone w terenie będą wykraczały poza granice obecnego okresu sprawozdawczego. Zgłoszony rok lub okres powinien obejmować rzeczywisty okres, w którym zgromadzono dane.

W niektórych przypadkach liczebność populacji zostanie oszacowana na podstawie pełnego spisu gatunków lub inwentaryzacji, które miały miejsce we wcześniejszym okresie sprawozdawczym, lecz które zaktualizowano w oparciu o wyniki regularnego monitorowania lub przy wykorzystaniu danych z systemów internetowych służących do gromadzenia danych uzyskanych w terenie. Zgłoszony rok lub okres powinien być tym, do którego odnosi się zgłoszona szacowana liczebność populacji.

3.2. Liczebność populacji

Państwa członkowskie powinny stosować jednostki populacji (pole 3.2 lit. a) „Jednostka”) określone dla każdej kombinacji gatunek–sezon znajdującej się na liście kontrolnej gatunków. Aby umożliwić obliczenie ogólnej liczebności populacji każdego gatunku w UE, wszystkie państwa członkowskie powinny przekazywać swoje dane krajowe z zastosowaniem tej samej jednostki populacji. W przypadku zdecydowanej większości gatunków lęgowych dane liczbowe należy podawać w jednostkach par lęgowych („p”), uznając, że oszacowania dotyczące wielu gatunków, w tym wielu gatunków pospolitych i powszechnie występujących, w praktyce często opierają się na liczbie zajmowanych terytoriów (np. śpiewających samców) w sezonie lęgowym. Jeśli liczebność populacji lęgowej podaje się jako pary lęgowe, ale dane liczbowe pochodzą z pierwotnych danych uzyskanych w terenie, które zgromadzono przy zastosowaniu innej jednostki (np. ewidentnie zajęte gniazda w przypadku niektórych ptaków morskich), informacje te można podać w polu 3.7 „Informacje dodatkowe”.

W niewielkiej liczbie przypadków dotyczących gatunków o nietypowej/skomplikowanej biologii rozrodu lub tajemniczym zachowaniu do zgłaszania liczebności populacji bardziej odpowiednie są jednostki inne niż pary, takie jak samice lęgowe lub odzywające się samce. Do takich gatunków zalicza się niektóre błotniaki, chruściele, dropy i głuszce. Jednostki, które należy stosować przy zgłaszaniu liczebności populacji takich gatunków, wskazano na liście kontrolnej gatunków na portalu referencyjnym.

W przypadku sprawozdań dotyczących „sezonu zimowego” i „sezonu migracji” liczebność populacji należy zgłaszać, w stosownych przypadkach, przy zastosowaniu jednostki „pojedyncze osobniki” („i”).

Liczebność populacji można zgłaszać za pośrednictwem jednego z trzech pól: „b) Minimalnie”; „c) Maksymalnie”; oraz „d) Najlepsza pojedyncza wartość”. Liczba użytych pól będzie się różnić w zależności od charakteru informacji na temat liczebności populacji dostępnych w odniesieniu do danego gatunku (zob. poniżej), ale powinna odpowiadać jednej z następujących kombinacji logicznych: b) i c); tylko d); lub b), c) i d).

Jeśli dokładne oszacowanie liczebności populacji nie istnieje, a szacunki są dostępne jedynie w formie zakresu (tj. minimalnie–maksymalnie), te dwie wartości należy podać w lit. b) i c). Państwa członkowskie zachęca się do podawania prawdopodobnych minimalnych i maksymalnych liczebności populacji, nawet w przypadku mało znanych gatunków, aby zminimalizować poziom niepewności, który przekłada się na oszacowanie ogólnej liczebności populacji i tendencji w UE (co wiąże się z „ważeniem” według liczebności populacji krajowych), ale jeśli nie jest to możliwe, w polu 3.2 lit. d) można podać dolną granicę (najlepiej zamieszczając dodatkową uwagę w polu 3.7, np. „Maksymalna liczebność populacji prawdopodobnie nie przekroczy 100 000 par.”), przy czym w polu 3.3 „Rodzaj oszacowania” należy wybrać opcję „minimalnie”.

Jeśli populacja jest ściśle monitorowana (i często, choć nie zawsze, stosunkowo mała), może być dostępna pojedyncza dokładna wartość, którą w takim przypadku można podać w lit. d). W innych przypadkach dostępne mogą być zakres (minimalnie–maksymalnie) oraz wartość średnia lub „najbardziej prawdopodobna”, wówczas wszystkie te wartości można podać w lit. b), c) i d).

W sytuacji, gdy znana jest tylko minimalna (lub maksymalna) liczebność populacji (np. na podstawie opinii ekspertów), należy ją wpisać w lit. d) „Najlepsza pojedyncza wartość”, a NIE w lit. b) „Minimalnie” lub c) „Maksymalnie”. Można to wyjaśnić w polu 3.7 (Informacje dodatkowe).

Jeżeli istnieją surowe dane lub dokładne oszacowania, należy je podać bez zaokrąglania na poziomie poszczególnych państw członkowskich; wszelkie takie zaokrąglenia zostaną dokonane później na poziomie UE, w zależności od potrzeb.

Jeśli dany gatunek wymarł i nie występuje w danym kraju od 1980 r. (tj. jest wymieniony na krajowej liście kontrolnej z oznaczeniem występowania „EXBA”), w lit. d) należy wpisać „0”, a w polu 3.7 najlepiej podać orientacyjny czas wymarcia (np. „Ostatni okres lęgowy odnotowano w 1998 r.”). Jeżeli nie jest jasne, czy gatunek wymarł w danym kraju, czy nadal występuje na jego terenie w bardzo małych liczbach, w lit. b) i c) można wpisać odpowiednio wartości „0” i na przykład „1”.

3.3. Rodzaj oszacowania

Należy wybrać najwłaściwszy opis rodzaju oszacowania liczebności populacji zgłoszonego w polu 3.2. Jeżeli wartości podano we wszystkich polach, tj. w polu 3.2 lit. b), c) i d), należy wybrać kategorię, która najlepiej opisuje dane (często jest to „średnia wieloletnia” lub „przedział ufności na poziomie 95 %”). Poniżej przedstawiono dalsze informacje szczegółowe dotyczące poszczególnych opcji:

- najlepsze oszacowanie – najlepsza dostępna pojedyncza wartość liczbowa (w tym w przypadku, gdy dostępna jest tylko maksymalna liczebność populacji) lub przedział, uzyskane na przykład na podstawie spisu populacji, kompilacji danych liczbowych z poszczególnych miejsc, oszacowania opartego na gęstości populacji i danych dotyczących rozmieszczenia, lub opinii ekspertów, ale w przypadku których nie obliczono granic ufności na poziomie 95 %. W polu 3.4 można wskazać, czy najlepsze oszacowanie opracowano na podstawie danych z monitorowania, ekstrapolacji czy opinii ekspertów;
- średnia wieloletnia – średnia wartość (i przedział, tj. szacunki dotyczące najgorszych i najlepszych lat) jeśli liczebność populacji była szacowana w ciągu kilku lat w okresie sprawozdawczym (jak wskazano w pozycji w polu 3.1);
- przedział ufności na poziomie 95 % – oszacowania uzyskane na podstawie badań reprezentacyjnych lub modelu, w odniesieniu do których można było obliczyć granice ufności na poziomie 95 % (podane w polach 3.2 lit. b) i 3.2 lit. c)) w odniesieniu do najlepszej pojedynczej wartości (podanej w polu 3.2 lit. d));
- wartość minimalna – w przypadku gdy nie istnieją wystarczające dane, aby przedstawić nawet orientacyjne oszacowanie, ale wiadomo, że liczebność populacji przekracza pewną wartość, lub gdy zgłaszane oszacowania dotyczące przedziałów opracowano na podstawie badania reprezentacyjnego lub projektu w zakresie monitorowania, które prawdopodobnie zaniżają rzeczywistą liczebność populacji.

Jeżeli podano zarówno przedział (pola 3.2 lit. b) „Minimalnie” i 3.2 lit. c) „Maksymalnie”), jak i pojedyncze wartości (pole 3.2 lit. d) „Najlepsza pojedyncza wartość”), pole 3.3 „Rodzaj oszacowania” powinno odpowiadać najbardziej dokładnemu oszacowaniu. Należy to odnotować w polu 3.7 „Informacje dodatkowe”.

3.4. Zastosowana metoda

W tym polu należy przedstawić szczegółowe informacje na temat metody zastosowanej w celu oszacowania liczebności populacji w polu 3.2. Należy wybrać jedną z następujących kategorii:

- kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie (np. na podstawie badania reprezentacyjnego większości znanego rozmieszczenia);
- metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych (np. pochodzących z badań reprezentacyjnych dotyczących niewielkiej części obszaru występowania, z wykorzystaniem modeli opartych na danych dotyczących zagęszczenia/liczebności i rozmieszczenia lub z istniejących szacunków zaktualizowanych z wykorzystaniem danych dotyczących tendencji);
- metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych;
- niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.

Jeżeli podano zarówno przedział (pola 3.2 lit. b) „Minimalnie” i 3.2 lit. c) „Maksymalnie”), jak i pojedyncze wartości (pole 3.2 lit. d) „Najlepsza pojedyncza wartość”), zastosowana Metoda powinna odpowiadać bardziej dokładnemu oszacowaniu. Należy to odnotować w polu 3.7 „Informacje dodatkowe”.

3.5. Źródła

Aby utworzyć niezbędną ścieżkę audytu dla danych zgłoszonych w polach 3.1–3.4 opisanych powyżej, należy podać szczegółowe informacje dotyczące najważniejszych odniesień lub innych źródeł informacji wykorzystanych do wypełnienia tych pól. Takie źródła mogą obejmować np. opublikowane artykuły, niepublikowane dane przechowywane w bazach danych, strony internetowe i grupy robocze ekspertów. Zaleca się przekazanie na tyle wystarczającej ilości informacji, aby każda osoba dokonująca przeglądu sprawozdania (lub jego aktualizacji za sześć lub 12 lat) miała wiedzę na temat pochodzenia zgłoszonych danych.

3.6. Zmiana i powód zmiany (w porównaniu z poprzednim sprawozdaniem)

Pole to służy do wskazania, czy od poprzedniego okresu sprawozdawczego nastąpiła jakakolwiek zmiana w zgłoszonej liczebności populacji, a jeżeli tak, do opisanego charakteru tej zmiany.

Jeżeli dokonano jakichkolwiek zmian, należy wskazać, która z poniższych opcji b)–f) ma zastosowanie (można udzielić odpowiedzi „Tak” na więcej niż jedną odpowiedź zawartą w opcjach b)–f)) ⁽¹⁴⁾:

- Nie, nie dokonano żadnych zmian.
- Tak, z powodu rzeczywistej zmiany.
- Tak, zmiana wynikała z pogłębionej wiedzy lub dokładniejszych danych.
- Tak, zmiana wynikała z zastosowania innej metody ⁽¹⁵⁾ (w tym zmiany w taksonomii).
- Tak, ale charakter zmiany jest nieznan.
- Tak, z innych powodów.

Na koniec należy wskazać, czy jakakolwiek różnica wynika głównie z (wybrać jedną opcję):

- rzeczywistej zmiany
- pogłębionej wiedzy lub dokładniejszych danych
- zastosowania innej metody
- nieznanego powodu
- innych powodów

⁽¹⁴⁾ Często zdarza się, że gatunek rzadki przyciąga większą uwagę. W rezultacie więcej osób stara się go znaleźć, i to z powodzeniem, co powoduje zmiany w zakresie szacowanej liczebności populacji, która często jest znacznie liczniejsza. Na podstawie analiz danych z obszarów, na których w przeszłości występowały wiarygodne tendencje, może się jednak okazać, że populacja tego gatunku rzeczywiście spada. W takim przypadku z powyższych opcji należy wybrać odpowiedź „pogłębiona wiedza lub dokładniejsze dane”. Pole 3.7 „Informacje dodatkowe” umożliwia państwu członkowskiemu podanie dalszych informacji szczegółowych na temat tego, dlaczego szacowana liczebność populacji wzrosła, mimo że w sekcji 3 odnotowano spadek populacji.

⁽¹⁵⁾ Poprawioną interpretacją lub korektą błędów w interpretacji danych podstawowych należy uwzględnić w polu „inna metoda”.

Jeżeli państwo członkowskie chce podać dalsze informacje, może to zrobić w polu 3.7 „Informacje dodatkowe”. W przypadku zaznaczenia pola „tak, z innych powodów” należy tę kwestię doprecyzować w polu „Informacje dodatkowe”. Pole to należy stosować wyłącznie w bardzo ograniczonych przypadkach.

3.7. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)

W tym polu nieobowiązkowym można podać w postaci dowolnego tekstu dodatkowe informacje istotne dla danych zamieszczonych na potrzeby oceny liczebności populacji w polach 3.1–3.6, takie jak informacje szczegółowe dotyczące wszelkich współczynników konwersji użytych do przeliczenia zawartych w poszczególnych polach oszacowań liczebności populacji w stosunku do par lęgowych (zob. tekst dotyczący pola 3.2) lub inne powody dokonania zmiany (pole 3.6). Na przykład jeżeli z powodu zmiany metod państwo członkowskie zgłasza tę samą liczebność populacji co w poprzednim sprawozdaniu, mimo że nastąpiła rzeczywista zmiana, fakt ten można również odnotować w tym miejscu.

4. TENDENCJA W POPULACJI

4.1. Tendencja krótkoterminowa (ostatnie 12 lat)

Pola 4.1.1–4.1.5 służą do przedstawienia informacji na temat tendencji krótkoterminowej w zakresie liczebności populacji w oparciu o okres 12 lat.

4.1.1. Tendencja krótkoterminowa – okres

Tendencja krótkoterminowa obejmuje okres 12 lat (odpowiadający w przybliżeniu dwóm cyklom sprawozdawczym). W przypadku sprawozdań za lata 2019–2024 oznacza to okres 2013–2024 lub okres jak najbardziej do niego zbliżony. Dopuszczalna jest pewna elastyczność, więc mimo że w idealnym przypadku tendencje byłyby zgłaszane za okres 2013–2024, na przykład dane z lat 2010–2021 będą akceptowane, jeśli najlepsze dostępne dane odnoszą się do badań przeprowadzonych w tych latach lub jeśli zastosowanie wcześniejszego punktu końcowego oznacza, że sprawozdanie krajowe sporządzone na podstawie art. 12 można przekazać bezzwłocznie. Warto jednak pamiętać, że ponieważ tendencje krajowe należy rozpatrywać łącznie, aby można było oszacować ogólną tendencję na poziomie UE, wszelkie tendencje, których nie zgłoszono w odniesieniu do „idealnego” okresu tendencji, zostaną odpowiednio ekstrapolowane lub okrojone (więcej informacji można znaleźć w wytycznych technicznych dotyczących pojęć i definicji). W przypadku nowo pojawiających się gatunków najlepiej byłoby zgłaszać tendencje, których rok początkowy byłby rokiem pierwszego sezonu lęgowego lub pierwszego wystąpienia danego gatunku; np. jeśli pierwszy sezon lęgowy danego gatunku zaobserwowano w 2018 r., wówczas w okresie sprawozdawczym 2019–2024 tendencja krótkoterminowa obejmowałaby lata 2018–2024.

4.1.2. Tendencja krótkoterminowa – kierunek

Należy wskazać, czy tendencja w populacji w okresie zgłoszonym w polu 4.1.1 była (można wybrać tylko jedną opcję):

- a) stabilna
- b) ulegająca wahaniom
- c) wzrostowa
- d) spadkowa
- e) niepewna
- f) nieznaną.

Odróżnienie tendencji „stabilnych” od tendencji nieznacznie „wzrostowych” lub „spadkowych” będzie zależało od charakteru informacji na temat tendencji dostępnych w odniesieniu do danego gatunku. Jeżeli dostępne są statystycznie miarodajne dane z monitorowania, powinno być możliwe odróżnienie (i tym samym zgłoszenie) stosunkowo niewielkich – lecz istotnych ze statystycznego punktu widzenia – wzrostów lub spadków (np. jeżeli przedziały ufności na poziomie 95 % dotyczące zmiany nie pokrywają wartości zero). Z drugiej strony, jeśli przydział kategorii kierunku tendencji opiera się na mniej miarodajnych danych (lub na opinii ekspertów), aby odróżnić tendencje „stabilne” od „wzrostowych” lub „spadkowych”, należy zastosować określony próg (całkowita zmiana o 10 % w okresie tendencji). W obu przypadkach państwa członkowskie zachęca się do podawania odpowiednich informacji wyjaśniających/uzupełniających w polu 4.3 „Informacje dodatkowe” (np. „Tendencja krótkoterminowa określona w ramach krajowego systemu monitorowania pospolitych gatunków ptaków w latach 2013–2024 wyniosła -0,4 % (przy przedziałach ufności na poziomie 95 %: = -1,1 % i +0,4 % rocznie), zatem zmiana dotycząca całego okresu wyniosła -4 % (przy przedziałach ufności na poziomie 95 %: -11 % i +4 %); stąd zakwalifikowano ją jako „stabilną”). Dalsze wskazówki znajdują się w wytycznych technicznych dotyczących pojęć i definicji.

Kategoria „ulegająca wahaniom” odnosi się do gatunków, których średni poziom populacji nie zmienił się znacząco w okresie tendencji, ale które charakteryzują się dużymi rokrocznymi wahaniami w zakresie liczebności, czasami o jeden lub dwa rzędy wielkości. Do gatunków, które zwykle charakteryzują się taką dynamiką, należą borealne i arktyczne gatunki lęgowe, takie jak niektóre sowy i krzyżodzioby, których liczebność jest ściśle związana z dostępnością pokarmu, która wykazuje cykliczne wartości szczytowe i minimalne, ale kategoria ta może również dotyczyć gatunków, które są szczególnie dotknięte niekorzystnymi lub zmiennymi warunkami klimatycznymi. Od państw członkowskich wymaga się ograniczenia stosowania tej kategorii w odniesieniu do gatunków, których rokroczny wzrost/spadek populacji wynosi ≥ 50 %. Dotyczy to gatunków, które co do zasady uznaje się za rozmnażające się lub zimujące „regularnie” (np. częściej niż nie), lecz które nadal mogą nie występować każdego roku.

Kategorię „niepewna” należy stosować w przypadkach, gdy dostępne są pewne dane z monitorowania, ale dane te nie są wystarczające do wiarygodnego określenia dwóch lub większej liczby kierunków tendencji, np. rozróżnienia między tendencją ulegającą wahaniom a spadkową. Może to wynikać z faktu, że próba jest niewielka lub że systemy monitorowania ustanowiono stosunkowo niedawno. Dalsze informacje szczegółowe, np. dotyczące dostępnych danych lub opinii ekspertów na temat prawdopodobnej „rzeczywistej” tendencji, można przedstawić w polu 4.3 „Informacje dodatkowe”. Tendencje określone w ramach krajowych systemów monitorowania pospolitych gatunków ptaków sklasyfikowane jako „niepewne” w TRIM ⁽¹⁶⁾ należy zgłaszać przy zastosowaniu tej kategorii (nie kategorii „ulegająca wahaniom”). Dalsze wskazówki znajdują się w wytycznych technicznych dotyczących pojęć i definicji.

Kategorię tendencji „nieznana” należy stosować tylko w przypadku braku dostępnych informacji – ilościowych lub jakościowych – na temat krajowej tendencji dotyczące danego gatunku. Nawet w takich przypadkach eksperci krajowi często będą jednak mieli wiedzę na temat bardziej prawdopodobnych tendencji – lub przynajmniej prawdopodobnych „granic” potencjalnego wzrostu lub spadku – a wszelkie informacje, które na to wskazują ⁽¹⁷⁾, nadal mogą być bardzo pomocne przy przeprowadzaniu ocen stanu populacji na szczeblu UE.

Dalsze wytyczne dotyczące tendencji w populacji znajdują się w wytycznych technicznych dotyczących pojęć i definicji.

4.1.3. Tendencja krótkoterminowa – skala

Jeśli w polu 4.1.2 zgłoszono, że tendencja jest „wzrostowa”, „spadkowa” lub „niepewna”, należy podać ogólną procentową zmianę liczebności populacji w okresie tendencji określonym w polu 4.1.1.

Należy wybrać jedną z następujących opcji:

a) Minimalnie

b) Maksymalnie

c) Najlepsza pojedyncza wartość

— Jeżeli skala jest dostępna tylko jako zakres (np. 20–30 %), te dwie wartości należy podać w lit. „a) Minimalnie” i w lit. „b) Maksymalnie”.

— Jeżeli dostępna jest dokładna wartość liczbowa (np. 27 %), należy ją wpisać w lit. „c) Najlepsza pojedyncza wartość”.

— W przypadku gdy dostępna jest tendencja średnia lub „najbardziej prawdopodobna”, z granicami ufności na poziomie 95 %, można podać wszystkie te trzy wartości, odpowiednio w lit. c), a) i b).

— W sytuacji, gdy znana jest tylko minimalna (lub maksymalna) wartość (np. na podstawie opinii ekspertów), należy ją wpisać w lit. c) „Najlepsza pojedyncza wartość”, a NIE w lit. a) „Minimalnie” lub b) „Maksymalnie”.

— Ujemne wartości skali należy zgłaszać (tj. powinny zawierać znak „-”) w odniesieniu do wszystkich ujemnych wartości skali tendencji, w tym przypadków, w których jej kierunek określono już jako „spadkowy”. Aby jednak uniknąć niepotrzebnego wprowadzania danych, nie jest konieczne umieszczanie znaku „+” w przypadku pozytywnych tendencji (tj. przyjmuje się, że skala tendencji równa „15” oznacza +15 %). W przypadku negatywnych tendencji należy pamiętać, że pola „Minimalnie” i „Maksymalnie” odnoszą się do minimalnych i maksymalnych wartości matematycznych (a nie minimalnych i maksymalnych spadków).

W szczególnym przypadku gatunków, które skolonizowały lub zajęły dany obszar w okresie tendencji (np. gatunki wymienione na krajowej liście kontrolnej gatunków jako nowo pojawiające się [„ARR”]), wielkość wzrostu populacji należy obliczyć na podstawie liczebności populacji w roku początkowym ⁽¹⁸⁾. Na przykład w odniesieniu do okresu sprawozdawczego 2019–2024, jeżeli gatunek po raz pierwszy rozmnożył się (jedna para) w 2018 r., ale populacja lęgowa w 2024 r. wynosi osiem par, w polu 4.1.1 należy wpisać „2018–2024”, w polu 4.1.2 należy wybrać „zwiększenie”, a w polu 4.1.3 lit. c) należy wpisać „700” (tj. procentowy wzrost z jednej pary do ośmiu). W polu 4.3 „Informacje dodatkowe” należy również zamieścić notatkę uzupełniającą potwierdzającą rok kolonizacji i początkową liczebność populacji (np. „Pierwszy sezon lęgowy gatunku (jedna para) miał miejsce w 2018 r.”).

Z kolei w przypadku gatunków, które wymarły w danym kraju w okresie tendencji, samo zgłoszenie spadku o 100 % nie zapewnia wszystkich informacji potrzebnych do oceny względnego znaczenia spadku (spadek do zera z początkowej liczebności populacji wynoszącej na przykład jeden i 100 oznacza w obu przypadkach spadek o 100 %). W przypadku gatunku, którego populacja lęgowa w 2014 r. liczyła 10 par, ale który w 2021 r. wymarł jako gatunek lęgowy, w polu 4.1.1 należy wpisać „2014–2021”, w polu 4.1.2 wybrać „spadkowy”, w polu 4.1.3 lit. c) wpisać „-100”, a w polu 4.3 „Informacje dodatkowe” należy dodać notatkę uzupełniającą zawierającą informacje na temat liczebności populacji w 2014 r. (np. „Populacja gatunku spadła – w 2014 r. liczyła 10 par lęgowych, a w 2021 r. wymarła jako gatunek lęgowy.”).

⁽¹⁶⁾ Bezpłatne oprogramowanie Trends and Indices for Monitoring data (Tendencje i wskaźniki w zakresie monitorowania danych) wykorzystywane w ramach wielu systemów monitorowania pospolitych gatunków ptaków do analizy danych z badań krajowych (zob. <https://pecbms.info/methods/software/>).

⁽¹⁷⁾ Na przykład uwaga w polu 4.3 „Informacje dodatkowe” o treści „Brak wiarygodnych informacji na temat tendencji krótkoterminowej, ale nie uważa się, aby w idealnym okresie tendencji nastąpił spadek lub wzrost o więcej niż 30 %.”.

⁽¹⁸⁾ Aby uniknąć problemu obliczania odsetka na podstawie wartości bazowej równej zeru.

Chociaż określenie skali tendencji nie jest obowiązkowe w przypadku tendencji wskazanych jako „stabilne” lub „ulegające wahaniom” ⁽¹⁹⁾, można ją również podać w polu 4.1.3. Wszelkie dodatkowe istotne informacje wyjaśniające/uzupełniające – takie jak przedziały ufności „stabilnych” tendencji lub dalsze szczegółowe informacje na temat wahań – można podać w polu 4.3 „Informacje dodatkowe”.

4.1.4. Tendencja krótkoterminowa – zastosowana metoda

Należy zastosować jedną z następujących kategorii:

- a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie (np. porównanie dwóch oszacowań liczebności populacji na podstawie pełnych spisów lub specjalnego monitorowania populacji o odpowiedniej mocy statystycznej);
- b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych (np. tendencje określone na podstawie danych zgromadzonych jedynie ze stosunkowo małej próby populacji lub oparte na próbie o niewystarczającej wielkości, lub tendencje ekstrapolowane na podstawie niektórych innych pomiarów);
- c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych;
- d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.

Można wybrać tylko jedną kategorię; jeżeli dane opracowano na podstawie różnych źródeł, należy wybrać kategorię w odniesieniu do najważniejszego źródła danych.

Pole „Zastosowana metoda” dotyczy zarówno kierunku tendencji krótkoterminowej (pole 4.1.2), jak i skali tendencji (4.1.3), ponieważ te dwa pola stanowią część jednej oceny i należy je uwzględnić w tym miejscu.

4.1.5. Źródła

Aby utworzyć niezbędną ścieżkę audytu dla danych zgłoszonych w polach 4.1.1–4.1.4 opisanych powyżej, należy podać szczegółowe informacje dotyczące najważniejszych odniesień lub innych źródeł informacji wykorzystanych do wypełnienia tych pól. Takie źródła mogą obejmować np. opublikowane artykuły, niepublikowane dane przechowywane w bazach danych, strony internetowe i grupy robocze ekspertów. Zaleca się przekazanie na tyle wystarczającej ilości informacji, aby każda osoba dokonująca przeglądu sprawozdania (lub jego aktualizacji za sześć lub 12 lat) miała wiedzę na temat pochodzenia zgłoszonych danych.

4.2. Tendencja długoterminowa (od ok. 1980 r.)

4.2.1. Tendencja długoterminowa – okres

Idealnym okresem zgłaszania tendencji długoterminowych jest okres od ok. 1980 r. (kiedy dyrektywa 2009/147/WE została przyjęta/weszła w życie) do ok. ostatniego roku okresu sprawozdawczego. W tym względzie możliwa jest jednak pewna elastyczność, a zatem jeśli państwo członkowskie przeprowadziło krajowe spisy (na przykład) w 1980, 1995, 2015 i 2020 r., to w przypadku okresu sprawozdawczego 2019–2024 należy podać tendencję dotyczącą okresu 1980–2020 r.). W przypadku gatunków, które kolonizowały dany obszar od 1980 r., najlepiej byłoby, gdyby tendencje były zgłaszane z początkiem roku, w którym gatunek po raz pierwszy rozmnażał się/występował, np. jeżeli gatunek został po raz pierwszy zaobserwowany jako rozmnażający się w 2000 r., wówczas okres długoterminowej tendencji przypadałby od 2000 r. W przypadku nowo pojawiających się gatunków data początkowa przypadałaby na dwa ostatnie okresy sprawozdawcze (tj. lata 2013–2024 dla okresu sprawozdawczego 2019–2024, zob. również tekst dotyczący pola 4.1.1).

Państwa członkowskie, które nie dysponują danymi z systemu monitorowania populacji sprzed 2000 r., zachęca się do korzystania z innych potencjalnych źródeł informacji na temat tendencji, takich jak dwa wydania publikacji „Birds in Europe” [„Ptaki w Europie”] ⁽²⁰⁾, w których przedstawiono szacunki dotyczące krajowej tendencji w populacji (wraz z odnośnikami) w odniesieniu do większości gatunków w latach 1970–1990 i 1990–2000.

4.2.2. Tendencja długoterminowa – kierunek

Zob. pole 4.1.2 „Tendencja krótkoterminowa – kierunek” powyżej.

Jeśli przydział kategorii kierunku tendencji opiera się na mniej miarodajnych danych (lub na opinii ekspertów), aby odróżnić tendencje „stabilne” od „wzrostowych” lub „spadkowych”, należy zastosować określony próg (całkowita zmiana o 20 % w okresie tendencji długoterminowej) (próg na poziomie 10 % stosuje się w przypadku tendencji krótkoterminowej, o której mowa w polu 4.1.2).

Dalsze wytyczne dotyczące tendencji populacji znajdują się w wytycznych technicznych dotyczących pojęć i definicji.

⁽¹⁹⁾ Przy szacowaniu tendencji na poziomie UE wszystkie takie tendencje traktuje się jako nie wykazujące zmian netto w ujęciu ogólnym.

⁽²⁰⁾ Tucker, G.M. i Heath, M.F. (1994), „Birds in Europe: their conservation status” [„Ptaki w Europie: ich stan ochrony”]. BirdLife International (*BirdLife Conservation Series* nr 3), Cambridge, Zjednoczone Królestwo.
BirdLife International (2004), „Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status” [„Ptaki w Europie: szacunkowe dane dotyczące populacji, tendencje i stan ochrony”]. BirdLife International (*BirdLife Conservation Series* nr 12), Cambridge, Zjednoczone Królestwo.

4.2.3. Tendencja długoterminowa – skala

Zob. pole 4.1.3 „Tendencja krótkoterminowa – skala” powyżej.

4.2.4. Tendencja długoterminowa – zastosowana metoda

Zob. pole 4.1.4 „Tendencja krótkoterminowa – zastosowana metoda” powyżej.

4.2.5. Źródła

Zob. pole 4.1.5 powyżej.

4.3. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)

W tej sekcji można podać dodatkowe informacje w postaci dowolnego tekstu istotne dla danych zamieszczonych na potrzeby oceny tendencji w populacji w sekcjach 4.1 i 4.2 (sugestie znajdują się w poprzednich polach).

5. MAPA ROZMIESZCZENIA MIEJSC ŁĘGOWYCH I ICH WIELKOŚĆ

Krajowe atlasy ptaków lęgowych istnieją już w większości państw członkowskich, a w 2020 r. opublikowano nowy europejski atlas ptaków lęgowych („EBBA2”) ⁽²¹⁾. Niewiele państw opublikowało natomiast krajowe atlasy ptaków zimujących, a wiele gatunków ptactwa i tak w dużo większym stopniu przemieszcza się zimą. W związku z tym nie ma konieczności przedstawiania danych dotyczących rozmieszczenia gatunków zimujących.

5.1. Wrażliwe gatunki

Niektóre gatunki są szczególnie narażone na zwalczanie, nielegalne zabijanie lub odławianie i w związku z tym mogłyby być narażone na znacznie większe ryzyko uniemożliwiający ich ochronę lub gospodarowanie nimi, gdyby szczegółowe informacje o ich rozmieszczeniu zostały udostępnione publicznie. W niewielu przypadkach państwa członkowskie mogą znać dany gatunek za zagrożony, jeśli informacje na temat jego rozmieszczenia są dostępne publicznie w wymaganej w standardowej skali siatki 10×10 km (zob. sekcja 5.3). W przypadku gdy informacje na temat rozmieszczenia, jeżeli podano je zgodnie ze specyfikacjami w polu 5.3, uważa się za „wrażliwe”, można ten fakt odnotować, wpisując w tym polu „Tak”.

Jeżeli gatunek zostanie oznaczony jako „wrażliwy”, Komisja i EEA nie ujawnią publicznie informacji na temat jego rozmieszczenia (na przykład poprzez umieszczenie tej informacji w publicznie dostępnej bazie danych lub na stronie internetowej).

5.2. Rok lub okres

Należy wpisać rok (np. 2021) lub okres (np. 2019–2023), w którym po raz ostatni określono rozmieszczenie miejsc lęgowych. Wiele sprawozdań będzie obejmowało okresy, ponieważ rozmieszczenie większości gatunków zwykle mapuje się podczas realizacji krajowych projektów poświęconych atlasom, które zwykle obejmują kilka lat pracy w terenie. Zgłoszony rok lub okres powinien obejmować rzeczywisty okres, w którym zgromadzono dane.

W przypadku braku aktualnych informacji w kontekście atlasów państwa członkowskie zachęca się do podawania bardziej aktualnych danych liczbowych przez ponowne mapowanie rozmieszczenia na poziomie krajowym przy użyciu innych danych, takich jak wyniki rocznych systemów monitorowania, dane zebrane z internetu oraz badania krajowe lub regionalne. W takich przypadkach mapa rozmieszczenia zostanie opracowana na podstawie danych z poprzedniego okresu sprawozdawczego lub przy wykorzystaniu starszych danych dotyczących rozmieszczenia, które zaktualizowano w oparciu o wyniki regularnego monitorowania lub przy wykorzystaniu danych z systemów internetowych służących do gromadzenia danych. Zgłoszony rok lub okres powinien być tym, do którego odnosi się zgłoszone rozmieszczenie.

5.3. Mapa rozmieszczenia miejsc lęgowych

Należy przedłożyć mapę rozmieszczenia wraz z odpowiednimi metadanymi (odwzorowanie, poziom odniesienia, skala). Standardem są komórki siatki 10×10 km ETRS89, w odwzorowaniu LAEA (EPSG:3035) ⁽²²⁾. Zbiór danych dotyczących rozmieszczenia będzie obejmował 10-kilometrowe komórki siatki, w których odnotowano lęgi lub prawdopodobnie do nich dojdzie (zob. poniższe wytyczne dotyczące mapowania rozmieszczenia gatunków); wykorzystanie danych atrybuto-

⁽²¹⁾ <https://ebba2.info/>

⁽²²⁾ Europejski ziemski system odniesienia ETRS89; Azymutalne równopowierzchniowe odwzorowanie Lamberta o następujących parametrach: początkowa szerokość geograficzna 52°N, początkowa długość geograficzna 10°E, przesunięcie na północ (false northing) 3 210 000,0m, przesunięcie na wschód (false easting) 4 321 000,0m (w oparciu o EPSG 3035). Początek siatki oblicza się poczynając od 0mN 0mE w odwzorowaniu <http://www.eionet.europa.eu/gis>.

wych w celu wskazania obecności lub braku gatunku w komórce siatki nie jest dozwolone. Okres, w którym zgromadzono dane dotyczące rozmieszczenia, należy uwzględnić w metadanych zgodnie z wytycznymi INSPIRE ⁽²³⁾. Specyfikacje techniczne map rozmieszczenia znajdują się na portalu referencyjnym.

Państwa członkowskie lub małe terytoria, takie jak Wyspy Kanaryjskie, Madera lub Region Autonomiczny Azorów, mogą używać map z siatką o powierzchni 1x1 km. Zostaną one zagregowane do 10x10 km w celu wizualizacji na poziomie europejskim.

Siatki dla poszczególnych państw członkowskich są dostępne do pobrania z portalu referencyjnego.

Mapa powinna przedstawiać występowanie populacji lęgowych (tj. obecność lub brak) danego gatunku w każdej komórce siatki. Zasadniczo należy uwzględnić tylko te komórki siatki, w których populacje lęgowe są „potwierdzone”, „prawdopodobne” lub „możliwe”; definicje kategorii i kodów populacji lęgowych znajdują się w tabeli 2 w polu „Metoda” dotyczącym nowego europejskiego atlasu ptaków lęgowych ⁽²⁴⁾. W przypadkach, w których wiadomo, że zasięg badań i dostępność danych są niewystarczające, można jednak również uwzględnić komórki, w których prawdopodobnie znajdują się populacje lęgowe (zwłaszcza gatunków pospolitych), wykorzystując wiedzę ekspercką lub modelowanie. W takich przypadkach dalsze informacje związane z wiarygodnością danych można podać w polu 5.8 „Informacje dodatkowe”.

5.4. Zasięg rozmieszczenia miejsc lęgowych

Należy podać całkowitą powierzchnię obecnego rozmieszczenia w państwie członkowskim w km². W większości przypadków będzie to liczba zajętych kwadratów o wymiarach 10×10 km pomnożona przez 100. Powierzchnię rozmieszczenia należy przedstawić za pomocą siatek (10x10 km lub 1x1 km), które występują w całości lub częściowo w obrębie państwa członkowskiego (tj. siatki przedzielone granicami państwa członkowskiego należy liczyć w całości).

W przypadku gatunków występujących wyłącznie na określonym obszarze można podać powierzchnię rozmieszczenia przy zastosowaniu mniejszej rozdzielczości; na przykład w przypadku gatunków występujących wyłącznie w jednym miejscu obszar rozmieszczenia to obszar, na którym występuje dany gatunek i który może obejmować kilka hektarów.

5.5. Zastosowana metoda

W tym polu należy przedstawić szczegółowe informacje na temat metody zastosowanej w celu oszacowania zasięgu rozmieszczenia miejsc lęgowych w polu 5.4. Należy wybrać jedną z następujących kategorii:

- a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie;
- b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych;
- c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych;
- d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.

Jeżeli dane opracowano na podstawie różnych źródeł, należy zastosować kategorię dotyczącą najważniejszego źródła danych.

Jeśli mapa rozmieszczenia, na której opiera się szacowana powierzchnia rozmieszczenia (uzyskana w wyniku kompleksowego mapowania, modelowania lub kompleksowej ekstrapolacji lub, w wyjątkowych okolicznościach, interpretacji ekspertów), obejmuje mniej niż 75 % przewidywanego rzeczywistego rozmieszczenia gatunków i nie wykorzystano żadnych innych danych do wypełnienia tej luki przy szacowaniu powierzchni rozmieszczenia (tj. powstała mapa jest niekompletna w stosunku do przewidywanego rozmieszczenia gatunków, a zatem powierzchnia rozmieszczenia jest niedoszacowana), jako „Zastosowaną metodę” należy podać „d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych”.

5.6. Dodatkowe mapy(nieobowiązkowo)

Dotyczy to przypadków, w których państwo członkowskie chce przedłożyć dodatkową mapę w standardzie innym niż ten wskazany w polu 5.3. Należy zauważyć, że jest to pole nieobowiązkowe i nie zastępuje konieczności dostarczenia mapy w polu 5.3.

⁽²³⁾ W odniesieniu do okresu 2019–2024 dalsze informacje szczegółowe dotyczące dostosowania do INSPIRE zostaną podane w odpowiednim podręczniku dotyczącym dostarczania danych przestrzennych.

⁽²⁴⁾ <https://ebba2.info/about/methodology/>

W tej sekcji można podać informacje o mapach o rozdzielczości innej niż 10×10 km lub z siatkami innymi niż siatka ETRS89 LAEA (EPSG:3035).

5.7. Źródła

Aby utworzyć niezbędną ścieżkę audytu dla danych zgłoszonych w polach 5.1–5.6 opisanych powyżej, należy podać szczegółowe informacje dotyczące najważniejszych odniesień lub innych źródeł informacji wykorzystanych do wypełnienia tych pól. Takie źródła mogą obejmować np. opublikowane artykuły, niepublikowane dane przechowywane w bazach danych, strony internetowe i grupy robocze ekspertów. Zaleca się przekazanie na tyle wystarczającej ilości informacji, aby każda osoba dokonująca przeglądu sprawozdania (lub jego aktualizacji za sześć lub 12 lat) miała wiedzę na temat pochodzenia zgłoszonych danych.

5.8. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)

W tej sekcji można podać dodatkowe informacje w postaci dowolnego tekstu (liczba znaków nie może przekraczać 500) istotne dla danych zamieszczonych na potrzeby oceny rozmieszczenia miejsc lęgowych w polach 5.1–5.7.

6. TENDENCJA W ZAKRESIE ROZMIESZCZENIA MIEJSC LĘGOWYCH

6.1. Tendencja krótkoterminowa (ostatnie 12 lat)

Pola 6.1.1–6.1.5 służą do przedstawienia informacji na temat tendencji krótkoterminowych w zakresie rozmieszczenia miejsc lęgowych w oparciu o okres 12 lat. Co do zasady w przypadku tendencji krótkoterminowej, gdy brakuje danych lub są one nieznanne, zachęca się do korzystania z opinii ekspertów lub innych źródeł danych np. gdy nowsze badania dotyczące poszczególnych gatunków zapewniają informacje na temat ostatnich tendencji lub, w przypadku gatunków lęgowych występujących bardzo rzadko lub występujących wyłącznie na określonym obszarze, wiedza na temat dawnych/istniejących miejsc lęgowych może pozwolić na dokonanie prostego porównania (np. w 2013 r. stwierdzono trzy stanowiska lęgowe, które nadal występowały w tych samych trzech miejscach w/ok. 2024 r., więc tendencja krótkoterminowa w zakresie rozmieszczenia jest zasadniczo stabilna), kierunek tendencji można ocenić na podstawie tych informacji oraz opinii ekspertów.

6.1.1. Tendencja krótkoterminowa – okres

Tendencja krótkoterminowa obejmuje okres 12 lat (dwa cykle sprawozdawcze). W przypadku sprawozdań za lata 2019–2024 oznacza to okres 2013–2024 lub okres jak najbardziej do niego zbliżony. Dopuszczalna jest pewna elastyczność, więc mimo że w idealnym przypadku tendencje byłyby zgłaszane za okres 2013–2024, inne dane obejmujące inny, ale porównywalny okres (np. lata 2009–2023) będą akceptowane, jeśli najlepsze dostępne dane odnoszą się do badań przeprowadzonych w tych latach. W przypadku nowo pojawiających się gatunków, najlepiej byłoby, gdyby tendencje były zgłaszane z początkiem roku, w którym gatunek po raz pierwszy rozmnażał się, np. jeżeli gatunek został po raz pierwszy zaobserwowany jako rozmnażający się w 2018 r., wówczas w okresie sprawozdawczym 2019–2024 tendencja krótkoterminowa obejmowałaby lata 2018–2024. Należy wskazać okres zastosowany w tym polu.

6.1.2. Tendencja krótkoterminowa – kierunek

Należy wskazać, czy tendencja w zakresie rozmieszczenia w okresie zgłoszonym w polu 6.1.1 była (można wybrać tylko jedną opcję):

- a) stabilna
- a) ulegająca wahaniom
- b) wzrostowa
- c) spadkowa
- d) niepewna
- e) nieznaną.

Dalsze wytyczne dotyczące interpretacji i stosowania tych kategorii kierunku tendencji znajdują się w tekście dotyczącym pola 4.1.2 „Tendencja krótkoterminowa – kierunek” w odniesieniu do populacji. Kategoria „ulegająca wahaniom” prawdopodobnie rzadziej będzie miała zastosowanie do tendencji w zakresie rozmieszczenia niż tendencji w populacji, ale nadal może być odpowiednia, na przykład w przypadkach, w których na rozmieszczenie (regularnie występujących) gatunków na poziomie krajowym duży wpływ mają warunki sezonowe występujące w innych miejscach (np. wysychanie preferowanych terenów podmokłych położonych bardziej na południe).

6.1.3. Tendencja krótkoterminowa – skala

Jeśli w polu 6.1.2 zgłoszono, że tendencja jest „wzrostowa”, „spadkowa” lub „niepewna”, należy podać ogólną procentową zmianę wielkości rozmieszczenia w okresie tendencji określonym w polu 6.1.1.

Należy wybrać jedną z następujących opcji:

- a) Minimalnie
  - b) Maksymalnie
  - c) Najlepsza pojedyncza wartość
- Jeżeli możliwy jest tylko przedział (np. 20–30 %), te dwie wartości należy podać w lit. „a) Minimalnie” i w lit. „b) Maksymalnie”.
  - Jeżeli dostępna jest dokładna wartość liczbowa (np. 27 %), należy ją wpisać w lit. „c) Najlepsza pojedyncza wartość”.
  - W przypadku gdy dostępna jest tendencja średnia lub „najbardziej prawdopodobna”, z granicami ufności na poziomie 95 %, można podać wszystkie te trzy wartości odpowiednio w lit. c), a) i b).
  - W sytuacji, gdy znana jest tylko minimalna (lub maksymalna) wartość (np. na podstawie opinii ekspertów), należy ją wpisać w lit. c) „Najlepsza pojedyncza wartość”, a NIE w lit. a) „Minimalnie” lub b) „Maksymalnie”. Ujemne wartości skali należy zgłaszać (tj. powinny zawierać znak „-”) w odniesieniu do wszystkich ujemnych wartości skali tendencji, w tym przypadków, w których jej kierunek określono już jako „spadkowy”. Aby jednak uniknąć niepotrzebnego wprowadzania danych, nie jest konieczne umieszczanie znaku „+” w przypadku pozytywnych tendencji (tj. przyjmuje się, że skala tendencji równa „15” oznacza +15 %). W przypadku negatywnych tendencji należy pamiętać, że pola „Minimalnie” i „Maksymalnie” odnoszą się do minimalnych i maksymalnych wartości matematycznych (a nie minimalnych i maksymalnych spadków).

Jeśli dostępne są informacje na temat skali tendencji, można je również podać w przypadku tendencji „stabilnych” lub „ulegających wahaniom”.

Wytyczne dotyczące konkretnych przypadków gatunków, które albo skolonizowały dany obszar, albo wymarły w danym kraju w okresie tendencji, znajdują się w odpowiednim tekście dotyczącym pola 4.1.3 „Tendencja krótkoterminowa – skala” w odniesieniu do populacji.

6.1.4. Tendencja krótkoterminowa – zastosowana metoda

W tym polu należy przedstawić szczegółowe informacje na temat metody zastosowanej w celu obliczenia skali tendencji krótkoterminowej. Należy wybrać jedną z następujących kategorii:

- a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie (np. porównanie dwóch map rozmieszczenia na podstawie dokładnych danych dotyczących rozmieszczenia lub specjalne monitorowanie rozmieszczenia gatunków o odpowiedniej mocy statystycznej);
- b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych (np. tendencje określone na podstawie danych dotyczących rozmieszczenia zgromadzonych do innych celów lub danych zgromadzonych tylko z części zasięgu geograficznego siedliska lub tendencje oparte na pomiarach innych czynników prognozujących rozmieszczenie siedlisk, takich jak zmiany pokrycia terenu);
- c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych;
- d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.

6.1.5. Źródła

Aby utworzyć niezbędną ścieżkę audytu dla danych zgłoszonych w polach 6.1.1–6.1.4 opisanych powyżej, należy podać szczegółowe informacje dotyczące najważniejszych odniesień lub innych źródeł informacji wykorzystanych do wypełnienia tych pól. Takie źródła mogą obejmować np. opublikowane artykuły, niepublikowane dane przechowywane w bazach danych, strony internetowe i grupy robocze ekspertów. Zaleca się przekazanie na tyle wystarczającej ilości informacji, aby każda osoba dokonująca przeglądu sprawozdania (lub jego aktualizacji za sześć lub 12 lat) miała wiedzę na temat pochodzenia zgłoszonych danych.

6.2. Tendencja długoterminowa (od ok. 1980 r.)

6.2.1. Tendencja długoterminowa – okres

Idealnym okresem zgłaszania tendencji długoterminowych jest okres od ok. 1980 r. (kiedy dyrektywa ptasia została przyjęta/weszła w życie) do ok. ostatniego roku okresu sprawozdawczego. W tym względzie możliwa jest jednak pewna elastyczność, a zatem jeśli państwo członkowskie przeprowadziło krajowe badania na potrzeby atlasu (na przykład w 1980, 1995, 2015 i 2020 r., to w przypadku okresu sprawozdawczego 2019–2024 należy podać tendencję dotyczącą okresu 1980–2020 r.

W przypadku gatunków, które kolonizowały dany obszar od 1980 r., najlepiej byłoby zgłaszać tendencje, których rok początkowy byłby rokiem pierwszego sezonu lęgowego danego gatunku; np. jeśli pierwszy sezon lęgowy danego gatunku zaobserwowano w 2000 r., wówczas tendencja długoterminowa obejmowałaby okres od 2000 r. W przypadku nowo pojawiających się gatunków data początkowa przypadłaby na dwa ostatnie okresy sprawozdawcze (tj. lata 2013–2024 dla okresu sprawozdawczego 2019–2024, zob. również tekst dotyczący pola 6.1.1).

Państwa członkowskie, które nie dysponują danymi dotyczącymi tendencji w zakresie rozmieszczenia sprzed 2000 r., mogą skorzystać z oryginalnego atlasu EBCC ⁽²⁵⁾ – „Birds in Europe” [„Ptaki w Europie”] ⁽²⁶⁾, w którym przedstawiono szacunki dotyczące krajowej tendencji w zakresie występowania gatunków w latach 1970–1990.

6.2.2. Tendencja długoterminowa – kierunek

Zob. pole 6.1.2 „Tendencja krótkoterminowa – kierunek” opisane powyżej.

6.2.3. Tendencja długoterminowa – skala

Zob. pole 6.1.3 „Tendencja krótkoterminowa – skala”.

6.2.4. Tendencja długoterminowa – zastosowana metoda

Zob. pole 6.1.4 „Tendencja krótkoterminowa – zastosowana metoda”.

6.2.5. Źródła

Zob. pole 6.1.5.

6.3. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)

W tej sekcji można podać dodatkowe informacje w postaci dowolnego tekstu (liczba znaków nie może przekraczać 500) istotne dla danych zamieszczonych na potrzeby oceny tendencji w zakresie rozmieszczenia miejsc lęgowych w sekcjach 6.1 i 6.2. Na przykład państwo członkowskie może zgłaszać informacje na temat zmian geograficznych w zakresie rozmieszczenia (krótkoterminowych lub długoterminowych) lub rozdrobnienia rozmieszczenia, nawet jeśli nie zgłasza się zmian w zakresie ogólnej wielkości rozmieszczenia.

7. NAJWAŻNIEJSZE ODDZIAŁYWANIA I ZAGROŻENIA

Ta sekcja służy przedstawieniu informacji na temat głównych czynników odpowiedzialnych za spowodowanie spadku populacji poszczególnych gatunków, zmniejszenie ich liczebności lub ograniczenie ich obszaru występowania. Należy ją wypełnić w odniesieniu do wszystkich gatunków występujących regularnie (wymienionych na liście kontrolnej gatunków ptactwa na potrzeby art. 12) dla następujących grup:

- gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2009/147/WE;
- gatunków lęgowych i zimujących wymienionych w załączniku II do dyrektywy 2009/147/WE;
- wszelkich innych gatunków wędrownych, których obecność powoduje zaklasyfikowanie danego obszaru jako obszaru specjalnej ochrony (OSO) na poziomie krajowym.

Państwa członkowskie zachęca się do przekazywania tych informacji w przypadku wszystkich pozostałych gatunków, w odniesieniu do których informacje są dostępne.

Więcej informacji na temat sprawozdawczości dotyczącej sezonów w odniesieniu do gatunków lęgowych, zimujących lub migrujących wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2009/147/WE oraz innych gatunków, których obecność powoduje zaklasyfikowanie danego obszaru jako obszaru specjalnej ochrony (OSO), można znaleźć w

tabeli 2: Sekcje formularza sprawozdania dotyczącego gatunków do wypełnienia w przypadku sezonu lęgowego, sezonu zimowego i sezonu migracji w odniesieniu do różnych kategorii gatunków ptactwa.

Oddziaływania miały miejsce w obecnym okresie sprawozdawczym i mają wpływ na długoterminową żywotność danego gatunku lub jego siedliska; zagrożenia to przyszłe/przewidywalne oddziaływania (w ciągu dwóch kolejnych okresów sprawozdawczych), które prawdopodobnie wpłyną na długoterminową żywotność danego gatunku lub jego siedliska (zob. tabela 3). Zagrożenie nie zgłasza się oddzielnie; przyjmuje się, że oddziaływanie zgłoszone jako „występujące obecnie i mogące wystąpić w przyszłości” jest zarówno oddziaływaniem, jak i zagrożeniem, natomiast oddziaływanie określone jako „jedynie mogące wystąpić w przyszłości” jest tylko zagrożeniem. Zagrożenia powinny dotyczyć kwestii, co do których istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo wystąpienia (np. na podstawie zgłaszanych obecnie oddziaływań lub przewidywanych projektów w zakresie rozwoju). Definicję oddziaływań i zagrożeń przedstawiono w tabeli 3 poniżej.

⁽²⁵⁾ Hagemeijer, E.J.M. i Blair, M., red. (1997), *The EBCC Atlas of European Breeding Birds: their distribution and abundance* [Atlas EBCC dotyczący europejskich ptaków lęgowych: ich rozmieszczenie i liczebność], T. & A. D. Poyser, Londyn.

⁽²⁶⁾ Tucker, G.M. i Heath, M.F. (1994), „Birds in Europe: their conservation status” [„Ptaki w Europie: ich stan ochrony”], BirdLife International (*BirdLife Conservation Series* nr 3), Cambridge, Zjednoczone Królestwo.

Tabela 3

Definicja oddziaływania i zagrożenia (w kontekście sprawozdania, o którym mowa w art. 12)

	Czas trwania działania/definicja	Ramy czasowe
Oddziaływanie	Bieżące działanie lub działanie w trakcie (jakiegokolwiek części lub całości) bieżącego okresu sprawozdawczego.	Bieżący 6-letni okres sprawozdawczy.
Zagrożenie	Czynniki, co do których oczekuje się, że będą wywoływały skutki w przyszłości, po zakończeniu bieżącego okresu sprawozdawczego.	Przyszłe dwa okresy sprawozdawcze, tj. w ciągu 12 lat od zakończenia bieżącego okresu sprawozdawczego.

7.1. Charakterystyka oddziaływań

Należy przedstawić wykaz oddziaływań: można wymienić maksymalnie 20 oddziaływań. Wykaz oddziaływań jest dostępny na portalu referencyjnym.

W odniesieniu do każdego taksonu ptaków:

- Należy wybrać maksymalnie 20 pozycji dotyczących oddziaływań, używając kodu na drugim poziomie hierarchicznego wykazu. Wykaz oddziaływań i zagrożeń jest dostępny na portalu referencyjnym.
- W przypadku każdego oddziaływania należy wskazać **czas**, w którym ono występuje.

Czas	
występujące w przeszłości, ale teraz wstrzymane dzięki środkom	Do celów zgłaszania oddziaływań, które wstrzymano w określonym momencie bieżącego okresu sprawozdawczego. W przypadku wyboru tej opcji nie ma potrzeby wypełniania pól dotyczących zakresu i wpływu.
występujące obecnie	Do celów zgłaszania oddziaływań, które występują w okresie sprawozdawczym, tj. nie ma dowodów na ich wstrzymanie dzięki środkom.
występujące obecnie i mogące wystąpić w przyszłości	Do celów zgłaszania zarówno oddziaływań, jak i zagrożeń. W przypadku wyboru tej opcji nie ma potrzeby wypełniania pól dotyczących zakresu i wpływu dla części pozycji dotyczącej zagrożenia, a jedynie dla części dotyczącej oddziaływania.
jedynie mogące wystąpić w przyszłości	Do celów zgłaszania zagrożeń. W przypadku wyboru tej opcji nie ma potrzeby wypełniania pól dotyczących zakresu i wpływu.

- Należy wskazać dla każdego z nich odsetek populacji, której dotyczy oddziaływanie (**zakres**) – „cała populacja > 90 %”, „większość populacji 50–90 %” lub „mniejszość populacji < 50 %”.

Zakres (odsetek populacji, której dotyczy oddziaływanie)*	
[*Należy wypełnić wyłącznie w przypadku zaznaczenia opcji „występujące obecnie” i „występujące obecnie i mogące wystąpić w przyszłości”. Choć ostatnia opcja obejmuje także zagrożenia, „zakres” i „wpływ” będą dotyczyć wyłącznie oddziaływania.]	
cała populacja > 90 %	Oddziaływanie dotyczy ponad 90 % populacji zgłoszonej w danym państwie członkowskim.
większość populacji 50–90 %	Oddziaływanie dotyczy 50–90 % populacji zgłoszonej w danym państwie członkowskim.
mniejszość populacji < 50 %	Oddziaływanie dotyczy mniej niż 50 % populacji zgłoszonej w danym państwie członkowskim.

- d) Należy wskazać **wpływ** na populację lub siedlisko gatunku – „duży wpływ”, „średni wpływ” lub „mały wpływ”. Wpływ wskazuje, jak oddziaływanie wpływa na spadek populacji lub zmniejszenie obszaru siedliska gatunku.

Wpływ (na populację lub siedlisko gatunku)*	
[*Należy wypełnić wyłącznie w przypadku zaznaczenia opcji „występujące obecnie” i „występujące obecnie i mogące wystąpić w przyszłości”. Choć ostatnia opcja obejmuje także zagrożenia, „zakres” i „wpływ” będą dotyczyć wyłącznie oddziaływania.]	
duży wpływ	Wymienione oddziaływanie jest wysoce znaczącym czynnikiem przyczyniającym się do spadku populacji lub zmniejszenia obszaru siedliska gatunku. Ma istotny bezpośredni lub natychmiastowy wpływ na populację.
średni wpływ	Wymienione oddziaływanie przyczynia się do spadku populacji lub zmniejszenia obszaru siedliska gatunku, ale nie jest oddziaływaniem o dużym ani o małym wpływie. Ma średni bezpośredni/natychmiastowy lub pośredni wpływ na populację.
mały wpływ	Wymienione oddziaływanie przyczynia się do spadku populacji lub zmniejszenia obszaru siedliska gatunku, choć nie jest to główny czynnik i występuje w połączeniu z innymi oddziaływaniami lub czynnikami.

- e) Należy wskazać miejsce, gdzie oddziaływanie głównie występuje. Należy wybrać tylko jedną opcję.

Lokalizacja*	
[*należy wybrać opcję odpowiadającą miejscu, w którym oddziaływanie głównie występuje]	
w państwie członkowskim	Należy wybrać oddziaływanie występujące w danym państwie członkowskim lub w danym państwie członkowskim i poza nim, ale mające w przybliżeniu taki sam wpływ na krajową populację ptaków.
w innym miejscu w UE	Jeżeli oddziaływanie występuje głównie w innym miejscu w UE (ale może również występować w danym państwie członkowskim).
poza UE	Jeżeli wiadomo, że oddziaływanie występuje głównie poza państwami członkowskimi UE.
zarówno w UE, jak i poza UE	Jeżeli oddziaływanie występuje zarówno w państwach członkowskich UE, jak i poza nimi.
nieznana	Miejsce występowania oddziaływania nie jest znane.

Ogólny wpływ oddziaływania, ujęty w polach „czas”, „zakres” i „wpływ”, powinien odzwierciedlać wpływ oddziaływania na tendencje dotyczące gatunku.

Jeżeli wśród oddziaływań wybrano inwazyjne gatunki obce (IAS) stwarzające zagrożenie dla Unii, w lit. f) należy obowiązkowo podać nazwy tych gatunków. Dla tych gatunków dostępna będzie lista rozwijana. Wykaz inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii znajduje się na portalu referencyjnym dotyczącym art. 12. Jeżeli oddziaływanie dotyczy „innych inwazyjnych gatunków obcych (innych niż gatunki stwarzające zagrożenie dla Unii)”, można podać nazwy tych gatunków w lit. g), choć jest to nieobowiązkowe. Należy wybrać gatunki z bazy danych EASIN (zob. portal referencyjny dotyczący art. 12). W obu przypadkach można wybrać więcej niż jeden gatunek.

Jeżeli państwo członkowskie chce podać dokładniejsze informacje na temat charakteru danego oddziaływania, może to zrobić w polu 7.4 „Informacje dodatkowe”.

Bardziej szczegółowe wskazówki dotyczące zgłaszania oddziaływań/zagrożeń znajdują się w wytycznych oraz w uwagach zawartych w wykazie oddziaływań i zagrożeń dostępnym na portalu referencyjnym.

7.2. Zastosowane metody (nieobowiązkowo)

Nieobowiązkowe pole „Zastosowane metody” służy przedstawieniu ogólnych informacji na potrzeby zgłaszania oddziaływań i nie jest wymagane w przypadku konkretnych oddziaływań. W przypadku zastosowania danej metody w odniesieniu do konkretnego oddziaływania, informacje te można podać w polu 7.4 „Informacje dodatkowe”.

Należy wybrać jedną z następujących kategorii:

- a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie;
- b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych;
- c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych;
- d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.

Można wybrać tylko jedną kategorię; jeżeli dane opracowano na podstawie różnych źródeł, należy wybrać kategorię w odniesieniu do najważniejszego źródła danych.

7.3. Źródła informacji (nieobowiązkowo)

Aby zapewnić niezbędną ścieżkę audytu dla danych zgłoszonych w polu 7.1 opisanym powyżej, państwa członkowskie mogą wprowadzić szczegółowe informacje dotyczące najważniejszych odniesień lub innych źródeł potwierdzających zgłoszone oddziaływania. Takie źródła mogą obejmować np. opublikowane artykuły, niepublikowane dane przechowywane w bazach danych, strony internetowe i grupy robocze ekspertów. Jeżeli w polu 7.2 wskazano opinię ekspertów, to w tym polu można tę kwestię dalej rozwinąć. Zaleca się przekazanie na tyle wystarczającej ilości informacji, aby każda osoba dokonująca przeglądu sprawozdania (lub jego aktualizacji za sześć lub 12 lat) miała wiedzę na temat pochodzenia zgłoszonych informacji.

7.4. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)

Jeżeli państwo członkowskie chce podać informacje dodatkowe na temat niektórych oddziaływań (np. szacunki dotyczące rocznej upadkowości spowodowanej danym oddziaływaniem, np. nielegalnym zabijaniem) lub metody, można je przedstawić w tym polu.

8. ŚRODKI OCHRONY

Państwa członkowskie proszone są o opisanie najważniejszych środków ochrony wprowadzonych w odniesieniu do gatunków, w przypadku których wymagane jest podanie tych informacji (zob.

tabela 2: Sekcje formularza sprawozdania dotyczącego gatunków do wypełnienia w przypadku sezonu lęgowego, sezonu zimowego i sezonu migracji w odniesieniu do różnych kategorii gatunków ptactwa). Zachęca się również państwa członkowskie do przekazania tych informacji także w odniesieniu do wszelkich pozostałych gatunków, o ile informacje te są dostępne.

8.1. Status środków

Należy wybrać, czy środki są potrzebne czy nie. Jeżeli odpowiedź brzmi „Tak”, należy wybrać spośród następujących opcji (można wybrać tylko jedną opcję):

- a) Środki zostały zidentyfikowane, ale żadnego jeszcze nie wprowadzono.
- b) Środki są potrzebne, ale nie można ich zidentyfikować.
- c) Wprowadzono część zidentyfikowanych środków.
- d) Wprowadzono większość zidentyfikowanych środków/wszystkie zidentyfikowane środki.

8.2. Zakres wprowadzonych środków

W przypadku wprowadzenia części zidentyfikowanych środków (pole 8.1 lit. c)) lub większości/wszystkich zidentyfikowanych środków (pole 8.1 lit. d)), należy wskazać zakres tych środków, tj. odsetek populacji, na którą mają one wpływ:

- a) < 50 %
- b) 50–90 %
- c) > 90 %

Ocenę należy przeprowadzić w sposób ogólny.

8.3. Główny cel wprowadzonych środków

A. Należy wskazać główne cele wprowadzonych środków. Tę część należy wypełnić tylko w przypadku wprowadzenia środków ochrony (zaznaczono pole 8.1 lit. c) „wprowadzono część zidentyfikowanych środków” lub pole 8.1 lit. d) „wprowadzono większość zidentyfikowanych środków/wszystkie zidentyfikowane środki”). Można wskazać kilka celów:

- a) utrzymanie obecnego rozmieszczenia, populacji lub siedliska danego gatunku;
- b) zwiększenie obecnego rozmieszczenia gatunku;

- c) zwiększenie populacji lub ulepszenie dynamiki populacji (poprawa wyników pod względem udanego rozrodu, zmniejszenie upadkowości, poprawa struktury wieku/płci);
- d) odtworzenie siedliska gatunku.

B. Aby określić główny cel wprowadzonych środków, należy wskazać, czy jest nim (można wybrać tylko jedną opcję):

- utrzymanie obecnego stanu;
- zwiększenie obszaru występowania;
- zwiększenie lub poprawa stanu populacji;
- odtworzenie siedliska.

Celem tego pola nie jest opisanie efektu środków, a raczej opisanie zamierzonego celu wdrożonych środków. Efekty środków należy opisać szerzej w polu 8.5 omówionym poniżej.

8.4. Miejsce wdrożenia środków

Należy wskazać, gdzie głównie wdrażane są środki. Tę część należy wypełnić tylko w przypadku wprowadzenia środków ochrony (zaznaczono pole 8.1 lit. c) i d) „wprowadzono część zidentyfikowanych środków” i „wprowadzono większość zidentyfikowanych środków/wszystkie zidentyfikowane środki”) – można wybrać tylko jedną opcję:

- a) tylko na terenie sieci Natura 2000;
- b) na terenie sieci Natura 2000 i poza nią;
- c) tylko poza siecią Natura 2000.

Celem tego pola jest wskazanie miejsca, w którym skoncentrowane są środki ochrony. W związku z tym należy wybrać opcję a), jeśli wszystkie środki ochrony lub zdecydowana ich większość ogranicza się do terenu sieci Natura 2000, opcję b), jeśli wprowadzane są mniej więcej równe działania na rzecz wdrożenia środków na terenie sieci Natura 2000 i poza nią, oraz opcję c), jeśli wszystkie środki lub zdecydowaną ich większość wprowadza się poza siecią Natura 2000.

8.5. Efekty środków

Należy podać szacunkowy termin rozpoczęcia lub spodziewanego rozpoczęcia wdrażania środków, które mają zneutralizować oddziaływanie i wywołać pozytywne skutki (w odniesieniu do głównego celu środków wskazanego w polu 8.3). Należy wybrać jedną opcję spośród poniższych:

- a) efekty w perspektywie krótkoterminowej (w obecnym okresie sprawozdawczym, np. w latach 2019–2024);
- b) efekty w perspektywie średnioterminowej (w następnych dwóch okresach sprawozdawczych, np. w latach 2025–2036);
- c) efekty w perspektywie długoterminowej (np. po 2036 r.).

8.6. Wykaz głównych środków ochrony

Należy wymienić maksymalnie 20 środków ochrony. Państwa członkowskie powinny stosować kody podane na portalu referencyjnym.

Bardziej szczegółowe wskazówki dotyczące stosowania środków ochrony znajdują się w wytycznych technicznych dotyczących pojęć i definicji oraz w uwagach w wykazie środków ochrony dostępnych na portalu referencyjnym.

8.7. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)

W tym miejscu można podać informacje dodatkowe pomagające zrozumieć informacje przedstawione na temat środków ochrony.

9. ZASIĘG SIECI NATURA 2000 (OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY – OSO)

Niniejsza sekcja ma na celu zebranie informacji na temat zasięgu sieci Natura 2000 (obszary specjalnej ochrony (OSO)) w odniesieniu do poszczególnych gatunków. Na mocy art. 4 dyrektywy państwa członkowskie są zobowiązane do klasyfikacji najbardziej odpowiednich obszarów dla niektórych gatunków jako obszarów specjalnej ochrony. Aby ocenić zasięg sieci obszarów specjalnej ochrony (OSO) w odniesieniu do każdego odpowiedniego gatunku na poziomie UE, państwa członkowskie są proszone o zgłoszenie liczebności (i tendencji krótkoterminowej) populacji, która występuje na terenie ich krajowej sieci OSO.

Sekcję tę należy wypełnić wyłącznie w odniesieniu do gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2009/147/WE oraz innych gatunków wędrownych, których obecność powoduje zaklasyfikowanie danego obszaru jako obszaru specjalnej ochrony (OSO), na poziomie krajowym, jak wskazano na liście kontrolnej gatunków na portalu referencyjnym.

Więcej informacji na temat sprawozdawczości dotyczącej sezonów w odniesieniu do gatunków lęgowych, zimujących lub migrujących wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2009/147/WE oraz innych gatunków, których obecność powoduje zaklasyfikowanie danego obszaru jako obszaru specjalnej ochrony (OSO), można znaleźć w

tabeli 2: Sekcje formularza sprawozdania dotyczącego gatunków do wypełnienia w przypadku sezonu lęgowego, sezonu zimowego i sezonu migracji w odniesieniu do różnych kategorii gatunków ptactwa.

Zob. informacje ogólne w wytycznych technicznych dotyczących pojęć i definicji.

9.1. Liczebność populacji na terenie sieci Natura 2000 (obszarów specjalnej ochrony (OSO))

Należy podać szacunkową całkowitą liczebność populacji w ramach całej krajowej sieci obszarów specjalnej ochrony (OSO) w tym samym roku lub okresie, jak zgłoszony w polu 3.1. Szczegółowe informacje na temat sposobu wypełniania lit. a), b), c) lub d) znajdują się w tekście dotyczącym pola 3.2 „Liczebność populacji” powyżej.

W celu uniknięcia zawyżonych danych liczbowych konieczne może być, aby państwa członkowskie skorygowały w dół całkowitą liczebność populacji na terenie sieci Natura 2000 w przypadku niektórych przemieszczających się gatunków zimujących, aby umożliwić znaczne przemieszczanie się osobników między obszarami specjalnej ochrony (OSO), co może mieć zastosowanie np. w przypadku różnych gatunków gęsi zimujących w północno-zachodniej Europie.

9.2. Rodzaj oszacowania

Należy wybrać jedną z poniższych opcji:

- najlepsze oszacowanie – najlepsza dostępna pojedyncza wartość liczbową (w tym w przypadku, gdy dostępna jest tylko maksymalna liczebność populacji) lub przedział, uzyskane na przykład na podstawie spisu populacji, kompilacji danych liczbowych z poszczególnych miejsc, oszacowania opartego na gęstości populacji i danych dotyczących rozmieszczenia, lub opinii ekspertów, ale w przypadku których nie obliczono granic ufności na poziomie 95 %. W polu 9.3 można wskazać, czy najlepsze oszacowanie opracowano na podstawie danych z monitorowania, ekstrapolacji czy opinii ekspertów;
- średnia wieloletnia – średnia wartość (oraz przedział), w przypadku gdy liczebność populacji szacowano przez kilka lat w okresie sprawozdawczym;
- przedział ufności na poziomie 95 % – oszacowania uzyskane na podstawie badań reprezentacyjnych lub modelu, w odniesieniu do których można było obliczyć granice ufności na poziomie 95 % (podane w polach 9.1 lit. b) i 9.1 lit. c));
- wartość minimalna – w przypadku gdy nie istnieją wystarczające dane, aby przedstawić nawet orientacyjne oszacowanie liczebności populacji, ale wiadomo, że przekracza ona pewną wartość, lub gdy zgłaszane przedziały opracowano na podstawie badania reprezentacyjnego lub projektu w zakresie monitorowania, które prawdopodobnie zaniżają rzeczywistą liczebność populacji.

Należy postępować zgodnie z tymi samymi wskazówkami co w przypadku pola 3.3 „Rodzaj oszacowania” w odniesieniu do liczebności populacji.

9.3. Liczebność populacji wewnątrz sieci – zastosowana metoda

Należy wybrać jedną z poniższych opcji (analogicznie do pola 3.4 „Zastosowana metoda”):

- a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie;
- b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych;
- c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych;
- d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.

Należy postępować zgodnie z tymi samymi wskazówkami co w przypadku pola 3.4 „Zastosowana metoda” w odniesieniu do liczebności populacji.

9.4. Krótkoterminowa tendencja w liczebności populacji wewnątrz sieci – kierunek

Podobnie jak w polu 4.1.2 „Tendencja krótkoterminowa – kierunek” należy wskazać, czy tendencja w populacji w sieci obszarów specjalnej ochrony (OSO) w okresie tendencji krótkoterminowej (podanym w polu 4.1.1) była (można wybrać tylko jedną opcję):

- a) stabilna
- b) ulegająca wahaniom
- c) wzrostowa
- d) spadkowa

- e) niepewna
- f) nieznaną.

Dalsze wytyczne dotyczące interpretacji i stosowania tych kategorii kierunku tendencji znajdują się w tekście dotyczącym pola 4.1.2 „Tendencja krótkoterminowa – kierunek”.

9.5. Krótkoterminowa tendencja w liczebności populacji wewnątrz sieci – zastosowana metoda

Należy wybrać, która z poniższych opcji najlepiej opisuje metodę zastosowaną do oceny kierunku tendencji krótkoterminowej (zgodnie z polem 4.1.4 „Tendencja krótkoterminowa – zastosowana metoda”):

- a) kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie;
- b) metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych;
- c) metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych;
- d) niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.

Można wybrać tylko jedną kategorię; jeżeli dane opracowano na podstawie różnych źródeł, należy wybrać kategorię w odniesieniu do najważniejszego źródła danych.

Należy postępować zgodnie z tymi samymi wskazówkami co w przypadku pola 4.1.4 „Tendencja krótkoterminowa – zastosowana metoda”.

9.6. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)

W tej sekcji można podać dodatkowe informacje w postaci dowolnego tekstu (liczba znaków nie może przekraczać 500) istotne dla danych zamieszczonych w polach 9.1–9.5.

Poniższe informacje dotyczące sekcji 10 „Postępy w pracach związanych z międzynarodowymi planami działania dotyczącymi gatunków, planami gospodarowania oraz krótkimi oświadczeniami dotyczącymi gospodarowania” oraz sekcji 11 „Informacje na temat gatunków wymienionych w załączniku II” należy przedstawić w odniesieniu do każdego taksonu we wszystkich odpowiednich sezonach.

10. POSTĘPY W PRACACH ZWIĄZANYCH Z MIĘDZYNARODOWYMI PLANAMI DZIAŁANIA DOTYCZĄCYMI GATUNKÓW, PLANAMI GOSPODAROWANIA ORAZ KRÓTKIMI OŚWIADCZENIAMI DOTYCZĄCYMI GOSPODAROWANIA

Celem tej sekcji jest zebranie informacji o pracach państw członkowskich nad niektórymi najbardziej zagrożonymi gatunkami ptactwa w UE, w odniesieniu do których opracowano międzynarodowe (lub wielostronne ⁽²⁷⁾) plany działania dotyczące gatunków lub krótkie oświadczenia dotyczące gospodarowania, jak również nad wykazem gatunków, na które można polować, uznawanych za będące w złym stanie w UE, w odniesieniu do których przygotowano plany gospodarowania ⁽²⁸⁾. Sprawozdania obejmują również prace zrealizowane w ramach planów przyjętych przez inne organizacje międzynarodowe, których UE jest sygnatariuszem, takie jak konwencja berneńska ⁽²⁹⁾, Porozumienie o ochronie afrykańsko-euroazjatyckich wędrownych ptaków wodnych ⁽³⁰⁾ i Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (konwencja bońska) ⁽³¹⁾.

Od lat dziewięćdziesiątych XX w. na ochronę wielu z tych gatunków przeznaczono znaczne środki unijne (np. w ramach projektów programu LIFE), dlatego państwa członkowskie proszone są o podsumowanie działań podjętych na poziomie krajowym w celu wdrożenia tych planów i poprawy stanu odpowiednich gatunków. Wykaz odpowiednich taksonów ze wskazaniem rodzaju planu jest dostępny na portalu referencyjnym. Niniejszą sekcję należy wypełnić na poziomie gatunku/podgatunku

10.1. Rodzaj planu międzynarodowego

Należy stosować rodzaj planu międzynarodowego (plan działania dotyczący gatunków, plan gospodarowania lub krótkie oświadczenie dotyczące gospodarowania) określony w wykazie taksonów objętych planami międzynarodowymi/wielostronnymi, który jest dostępny na portalu referencyjnym.

⁽²⁷⁾ W kilku przypadkach plan działania dotyczący gatunków/krótkie oświadczenie dotyczące gospodarowania odnosi się do gatunku lub podgatunku, który jest endemiczny dla jednego kraju.

⁽²⁸⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/action_plans/index_en.htm dla planów działania dotyczących gatunków i krótkich oświadczeń dotyczących gospodarowania, oraz http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/managt_plans_en.htm dla planów gospodarowania.

⁽²⁹⁾ <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/>

⁽³⁰⁾ <https://www.unep-aewa.org/en>

⁽³¹⁾ <https://www.cms.int>

10.2. Czy przyjęto krajowy plan związany z międzynarodowym planem działania dotyczącym gatunków/planem gospodarowania/krótkim oświadczeniem dotyczącym gospodarowania?

Należy wybrać „tak” lub „nie”. Jeśli „tak”, w polu 10.5 „Źródła dodatkowych informacji” poniżej należy podać link do strony internetowej (lub odniesienie bibliograficzne) do planu krajowego. Pola 10.3 i 10.4 należy uzupełnić niezależnie od wybranej odpowiedzi (tak/nie).

10.3. Ocena skuteczności planów działania dotyczących gatunków zagrożonych w skali światowej

W tym polu należy przedstawić informacje na temat stanu gatunku w danym kraju (pod względem liczebności populacji oraz występowania/rozमieszczenia) w odniesieniu do celów określonych w planach działania dotyczących gatunku/krótkich oświadczeniach dotyczących gospodarowania. Wykaz gatunków objętych planami działania dotyczącymi gatunków i krótkimi oświadczeniami dotyczącymi gospodarowania, w odniesieniu do których należy wypełnić to pole, znajduje się w wykazie taksonów objętych planami międzynarodowymi/wielostronnymi udostępnionym na portalu referencyjnym ⁽³²⁾. Bardziej szczegółowy wykaz celów, które należy uwzględnić w ocenie każdego gatunku, znajduje się na portalu referencyjnym.

W niektórych planach wymienia się różne cele krótkoterminowe i długoterminowe. Na przykład w przypadku *Clanga clanga* [= *Aquila clanga*] w planie działania wymienia się następujące cele związane z rozmieszczeniem albo liczebnością populacji:

- a) „w perspektywie krótkoterminowej: powstrzymanie spadku liczebności populacji i zabezpieczenie wszystkich istniejących siedlisk lęgowych, odpoczynku i zimowania”;
- b) „w perspektywie długoterminowej: zabezpieczenie rozmieszczenia i liczebności europejskiej populacji orlika grubodziobego, przywrócenie obszaru występowania do stanu z 1920 r.”.

Jeśli cel krótkoterminowy (np. stabilizacja liczebności populacji) został osiągnięty lub nastąpił postęp w kierunku realizacji tego celu, należy wybrać opcję „a) poprawia się i jest bliski celowi/celom planu”.

Niektóre plany zawierają cele, które nie są bezpośrednio wyrażone jako zwiększenie/stabilizacja populacji lub rozmieszczenia, ale na przykład jako zmniejszenie upadkowości spowodowanej przez pewne oddziaływania lub ochrona/odbudowa niektórych kluczowych obszarów. Skuteczność planu należy oceniać z uwzględnieniem wpływu tych środków na liczebność populacji/rozmieszczenie. Na przykład, jeżeli odbudowano szereg obszarów o kluczowym znaczeniu dla danego gatunku (osiągnięto cel krótkoterminowy) przy długoterminowym celu stabilizacji populacji gatunku, ale populacja ta nadal maleje (w niezmienionym tempie), należy wybrać opcję „b) jest bez zmian”.

Należy wybrać jedną z poniższych opcji:

- a) poprawia się i jest bliski celowi/celom planu;
- b) jest bez zmian;
- c) pogarsza się i jest oddalony od celu/celów planu.

10.4. Ocena skuteczności planów gospodarowania dotyczących gatunków, na które można polować, o stanie innym niż bezpieczny

To pole dotyczy konkretnie gatunków, na które można polować, o stanie innym niż bezpieczny. Należy w nim przedstawić informacje na temat ich stanu (pod względem liczebności populacji oraz występowania/rozmieszczenia) na poziomie krajowym, w odniesieniu do celów określonych w planach gospodarowania. Wykaz gatunków objętych planami gospodarowania, w odniesieniu do których należy wypełnić to pole, znajduje się w wykazie taksonów objętych planami międzynarodowymi/wielostronnymi udostępnionym na portalu referencyjnym ⁽³³⁾. Bardziej szczegółowy wykaz celów, które należy uwzględnić w ocenie każdego gatunku, znajduje się na portalu referencyjnym.

Należy wybrać jedną z poniższych opcji (zgodnie z instrukcjami dotyczącymi pola 10.3):

- a) poprawia się;
- b) jest bez zmian;
- c) ulega pogorszeniu.

⁽³²⁾ Niektóre z gatunków wymienionych w wykazie taksonów objętych planami międzynarodowymi/wielostronnymi (w tym krótkimi oświadczeniami dotyczącymi gospodarowania) – np. *Falco naumanni* – są obecnie oceniane jako niezagrożone w skali globalnej, ale w momencie opracowywania planu były uznawane za zagrożone lub ich ochrona wymagała skoordynowanych działań.

⁽³³⁾ Niektóre z wymienionych gatunków mają obecnie status „Bezpieczny” na terenie UE (np. *Netta rufina*), ale w przeszłości ich stan był uznawany za inny niż bezpieczny na szczeblu UE lub w skali geograficznej planu (np. umawiające się strony AEWA), lub ich ochrona wymagała skoordynowanego działania.

10.5. Źródła dodatkowych informacji

W tym polu państwa członkowskie powinny podać linki do odpowiednich stron internetowych lub odniesienia bibliograficzne do odpowiednich publikacji (np. planu krajowego), dane kontaktowe odpowiedzialnych organizacji itp.

11. INFORMACJE NA TEMAT GATUNKÓW WYMENIONYCH W ZAŁĄCZNIKU II (ART. 7 DYREKTYWY 2009/147/WE)

Niniejszą sekcję należy wypełnić na poziomie gatunku/podgatunku

11.1. Czy na dany gatunek można polować w danym kraju?

Nie na wszystkie gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 2009/147/WE można polować we wszystkich (stosownych) państwach członkowskich. W tym miejscu należy wskazać, czy na dany gatunek rzeczywiście można polować w danym kraju ⁽³⁴⁾. Jeśli „tak”, należy wypełnić pola 11.2–11.4 poniżej.

W polu tym wskazuje się, czy na dany gatunek w praktyce poluje się w danym kraju. Na przykład, jeśli gatunek nie został sklasyfikowany w przepisach krajowych/regionalnych jako gatunek, na który można polować (więc nie można na niego polować) lub jeśli istnieje stały zakaz polowania (dotyczący gatunków, na które można polować), należy wybrać odpowiedź „nie”. Dodatkowe informacje można podać w polu 11.4 „Informacje dodatkowe”.

11.2. Pozyskiwanie zwierząt

Należy dostarczyć krajowe statystyki dotyczące pozyskiwania zwierząt (w liczbie pojedynczych osobników) w danym roku/sezonie łowieckim w ciągu sześciu lat okresu sprawozdawczego: należy podać jednostkę (osobniki) w polu 11.2 lit. a) i w stosownych przypadkach w polu 11.2 lit. b) (tj. sezon polowań, nieobowiązkowo) i 11.2 lit. c) podać informacje dotyczące każdego sezonu polowań lub roku (jeśli sezon polowań nie jest wykorzystywany). W okresie sprawozdawczym 2019–2024 sezonem łowieckim 1 jest sezon 2018/2019 (rozpoczynający się jesienią 2018 r., a kończący wiosną 2019 r.); sezon 6 to sezon 2023/2024. Jeżeli znana jest dokładna wartość, należy wpisać ją zarówno w polu „minimalnie”, jak i „maksymalnie”. Jeżeli dostępne są tylko liczby minimalne lub tylko maksymalne, należy je podać w odpowiednich polach „Min.” i „Maks.”. Można też wybrać opcję „Stan nieznan”.

W przypadkach, gdy statystyki dotyczące pozyskiwania zwierząt są dostępne jedynie w odniesieniu do grupy gatunków, bez wiarygodnego podziału na gatunki, w odniesieniu do każdego gatunku należy oszacować proporcje (np. 50–90 % dla gatunków dominujących i 0–5 % dla pozostałych gatunków) i podać je jako wartości minimalne i maksymalne w polu 11.2. W polu 11.4 „Informacje dodatkowe” należy podać odpowiednie wyjaśnienie (np. „Statystyki dotyczące pozyskiwania zwierząt (min./maks.) uzyskano w odniesieniu do grupy gatunków ([gatunek 1], [gatunek 2], [gatunek x]), ale prawdopodobnie > 90 % odnosi się do gatunków objętych niniejszym sprawozdaniem”). W zastosowanej metodzie (pole 11.3) należy odzwierciedlić fakt, że podane rzeczywiste dane liczbowe są przybliżone, i należy wybrać odpowiednio lit. b) lub c).

11.3. Pozyskiwanie zwierząt – zastosowana metoda

Należy wybrać, która z poniższych opcji najlepiej opisuje metodę zastosowaną do dostarczania statystyk łowieckich:

- kompletne badanie lub statystycznie miarodajne oszacowanie;
- metoda oparta głównie na ekstrapolacji na podstawie ograniczonej ilości danych;
- metoda oparta głównie na opinii ekspertów, z wykorzystaniem bardzo ograniczonych danych;
- niewystarczające dane lub brak dostępnych danych.

11.4. Informacje dodatkowe (nieobowiązkowo)

Należy podać linki internetowe lub odniesienia bibliograficzne dla kluczowych źródeł informacji wykorzystywanych do wypełnienia pól w sekcji 11, w tym szczegółowe informacje na temat wszelkich sprawozdań krajowych lub internetowych baz danych. Można tu również przedstawić wszelkie inne informacje związane ze statystykami dotyczącymi pozyskiwania zwierząt, na przykład informacje związane z walidacją jakości i dokładności danych, lub wskazać, czy gromadzone są dodatkowe dane demograficzne (np. przez badania skrzydeł). Można również zgłosić wszelkie niedawne zmiany w metodach badania lub narzędziach sprawozdawczych.

Źródła

BirdLife International (2004), „Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status” [„Ptaki w Europie: szacunkowe dane dotyczące populacji, tendencje i stan ochrony”], BirdLife International (*BirdLife Conservation Series* nr 12), Cambridge, Zjednoczone Królestwo.

⁽³⁴⁾ Lub w jednostce niższego szczebla, w stosownych przypadkach.

del Hoyo, J. i Collar, N.J. (2014), *HBW and BirdLife International Illustrated Checklist of the Birds of the World. Volume 1: Non-passerines* [Międzynarodowa ilustrowana lista kontrolna ptaków świata w ramach serii wydawniczej HBW i przy współpracy z organizacją BirdLife, tom 1: niewróblowe], Lynx Edicions, Barcelona.

Hagemeijer, E.J.M. i Blair, M., red. (1997), *The EBCC Atlas of European Breeding Birds: their distribution and abundance* [Atlas EBCC dotyczący europejskich ptaków lęgowych: ich rozmieszczenie i liczebność], T. & A. D. Poyser, Londyn.

Sokos, C. & Birtas, P. (2014) „The last indigenous black-necked pheasant population in Europe” [„Ostatnia rodzima populacja bażanta zwyczajnego w Europie”]. *G@lliformed* 8: s. 13–22.

Tucker, G.M. i Heath, M.F. (1994), „Birds in Europe: their conservation status” [„Ptaki w Europie: ich stan ochrony”], BirdLife International (*BirdLife Conservation Series* nr 3), Cambridge, Zjednoczone Królestwo.
